

HRVATSKI PLANINAR

GLASILO HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA

BROJ 10.

STUDENI 1929.

GOD. XXV.

DR. JOSIP POLJAK:

ZAGREB

STROGIR I TURSKA VRATA

Malo je naših planina, koje obiluju tolikim bogatstvom prirodnih ljepota i tolikom raznoličnošću morfoloških oblika, kako to nalazimo diljem naše najljepše planine Velebita. Uz istodobne morske i kopnene vidike sa središnjeg grebena Velebita ti su morfološki oblici specifična značajka Velebita u cijelom dinarskom sistemu naših planina. U koliko neke naše planine, kao Dinara, Mosor, Biokovo i Orjen, imaju istodobne kopnene i morske vidike, u toliko im nedostaje specifična karakteristika morfoloških oblika u onom razvoju i raznoličnosti, kako ih susrećemo diljem Velebita. Od preraznih morfoloških fenomena, koje nalazimo po Velebitu, a koji su jednako zanimljivi za znanstvenog istraživača kao i za planinara, svakako su najveće pažnje vrijedni razni kukovi, osamljeni kameni stupovi i razne kamene skupine, kojih imade čitav niz diljem cijele gotovo protege Velebita.

Pod imenom kuk razumijeva naš narod dvojake oblike, i to jednom označuje time pojedine gole i razlomljene glavice, kao n. pr. Markov Kuk, Rožanski i Hajdučki Kukovi, Bačića Kuk, Debeli Kuk, Crjeni i Babin Kuk itd., a drugi put u pravom smislu riječi zove tako osamljene i visoke kamene stupove, kao Krivi i Vodeni Kuk u skupini Zelengrada, Čelinac i Rujičin Kuk iznad Ravnog Dabro, Podgrizeni Kuk na Malom Rujnu, Jeličin Kuk u skupini Bojinca, Anića Kuk nad Velikom Paklenicom itd. Uz ove ima brojnih kukova, koje narod označuje samo njihovim imenom bez oznake riječi kuk, pa u tu skupinu spada i Strogir, Kuk Turskih Vrata, Simonovića Stapina, Trozub na Splovinu, te brojni kukovi Čabera, Lade i Prosenjaka itd.

Velika većina tih oblika dolazi ponajviše na primorskoj strani, i to ponajviše u visini između 700—1000 m, jer je taj dio Velebita u pretežnoj česti gol, pa radi toga jače izvržen djelovanju oborinskih voda, a uz to je ta zona Velebita izgrađena od gromadastih svjetlosmedjih i sivih vapnenih kršnika, koji se poradi svoga gromadastog sastava ne troše jednolično poput slojenih vapnenaca, nego se odla-

maju uzduž predstojećih pukotina u velikim komadima, iza kojih zaostaju visoki i značajni dimenzija kameni stupovi ili kukovi.

Između svih velebitskih kukova odlikuje se svojom visinom i neobičnim oblikom kuk zvan Strogir. On se nalazi na drugoj velebitskoj terasi primorske strane u visini od 700 m iznad mora u predjelu zvanom Timori. Timori su skup kukova, koji se diže na mjestu, gdje se sastaje Dundovića Kosa sa Velikom Gorom istočno Jablanca. Zapravo je Strogir ogromna kamena skupina, koje sjeverozapadni najviši kuk nosi ime Strogir. Skupina je ta posve osamljena na bočini onižeg brežuljka, oko koje nema drugih viših niti nižih kukova, jer je okoliš poradi sveudiljne rastrošbe postao manje ili više ravan, a obrastao je niskom šikarom crnoga grabra, jasena i favora. Skupina je sastavljena od dviju gromada kukova, koji teku smjerom sjeverozapad—jugoistok, pa je zapadna gromada niža od istočne, u kojoj se nalazi sam Strogir. Gledajući sa zapadne strane cijelu skupinu ne pruža nam ona ništa izvanredno, mnogo više pruža nam pogled na skupinu s istočne strane, a gledana sa sjeverne strane ukazuje nam se Strogir u svojoj impozantnosti i specifičnosti svoga čudnoga oblika. S te nam se strane ukazuje Strogir kao ogromni do 60 m visoki kameni obelisk, kojega je površina posve gola, isprekrizana raznim pukotinama, a tek tu i tamo iz tih pukotina viri po koji busen sitnog divno ljubičastog zvonca, koji svojom prisutnošću ublažuje onu sablasnost ogromne gole stijene. I baš te pukotine, koje teku cijelom dužinom kamenog obeliska, uvećavaju samo bizarnost cijelog sklopa, podavajući mu s raznih strana i kod raznog osvjetljenja razne oblike, tako da u pojedinim momentima dobivamo posve druge slike, koje kao da nisu od iste kamene skupine. I u promatranju tih varijacija i grandioznosti toga osebujnoga kamenog stupa uz onu bajnu tišinu i mir mogao bi prosjetiti sate i sate na pojedinim mjestima, diveći se prirodnim silama, koje su izvajale ovaj prekrasni spomenik neumrle i vječne Prirode. Tako zadubena posmatrača iznenada trgne iz njegovih sanja sitni cilik zvonca, koje mu navješćuje dolazak kojeg kršnog Podgorca, što uz one vrleti prenosi na svojoj muli sa stanova alanskih sijeno ili drva u primorska stalna naselja.

Sa podnožja Strogira i to sa sjeverne i istočne strane lijep je pogled prema jugu na Bilene, na Veliku Goru, pa dalje preko Trnovih i Čičkovičkih glavica sve tamo do Orbazovih glavica. Na istoku nam je pogled zatvoren trupinom Velebita, koja je obrasla lijepom mladom bjelogoričnom šumom, pa nam taj pogled godi oku nakon puštoši i golotinje do i oko Strogira.

Nešto ispod Strogira prema zapadu nalazimo drugi prirodni spomenik u obliku Turskih Vrata. To je prirodni prolaz, koji vodi od prve stepenice na drugu velebitsku stepenicu, a kroz koji vodi put, kojim su nekada Turci prolazili iz Like u Primorje i obratno, pa je po tomu i sam prolaz dobio ime Turska Vrata. Zapravo je to sedlo, što se uleklo izmedju Dundovića Kose s jedne i Velike Gore s druge strane. Dundovića Kosa završuje se na tom mjestu kupolasto zaobljenim oblikom, koji ujedno čini sjevernu stranu Vrata, dok je južna strana Vrata sastavljena od golog kamenog stupa visokog 8 m, od kojega se dalje nastavlja Velika Gora s lijepim kupolastim oblicima. I taj je stup posve gol i isprekrižan uzdužnim pukotinama, prema vrhu se nešto sužuje, pa je na samom vrhu odijeljen horizontalnom pukotinom tako, da izgleda kao da kameni stup ima na vrhu neku kapu. Taj dio je nešto jače rastrošen, pa je radi toga pretvoren u skupinu malih tornjića, između kojih se nalaze vodom izdubeni žljebići. Turska Vrata gledana od primorske strane manje su impozantna, dok naprotiv gledana sa istočne strane, dakle od pravca Strogira, pružaju nam lijepu i osebujnu sliku, koja sa svojom pozadinom čini jak dojam na gledaoca. Pogled na tu pozadinu kroz okvir Turskih Vrata pruža nam sliku na široku prvu velebitsku terasu s primorske strane, koja nam se u svojoj sivoj goloj kamenoj pustoši ukazuje u svoj strahoti gola i pusta krša. Tek na skrajnjem rubu te terase zapaža oko neku tamnu usku prugu, za koju bi rekao, da je kakva šumica. Pa tako i jest. To je dio lijepe zelene i hrastovom šumicom obrasle terase zvane Njivice, koja se diže neposredno u zaleđu ubavog Jablanca. Iza te tamne pruge ukazuje nam se sivo modra površina planinskog kanala, iznad koje se uzdiže na rubu horizonta dugi i strmo odlomljeni greben otoka Paga, koji izgleda kao da je prevučen nekim prozirnim modrikasto sivim velom, što ga prouzrokuje rasvjeta istočnog sunca. Dalje tamo preko toga ruba gubi nam se pogled daleko u sivim i ljubičastim maglicama prema otvorenom moru Jadranu.

Pristup k ovim dvjema prekrasnim prirodnim spomenicima najzgodniji i najbliži je iz Jablanca. Iz Jablanca polazimo mimo pošte putem, što vodi na terasu Njivice, pa mimo ovih dalje u pravcu istočnom uzbrdo do pod Bilensku Glavu (261 m), a odavle putem u pravcu jugoistočnom dolazimo na prvu terasu.

Izišavši na tu prvu terasu iznanada ostajemo zapanjeni kad ugledamo onu silnu i strašnu golotinju krške ravni. Cijeli taj kraj izgleda kao velika kamena putinja; tu je, štono se kaže, kamen na kamenu, nigdje nema veće skupine, sve jednolični komadi prepuni poput noževa oštih srhova i sitnih žljebića. Površina je ova gola

i pusta, tek tu i tamo nalazimo po koji grmić drače, koja izgleda na onom jakom suncu kao spržena. Prolazeći tom pustosi izlazimo konačno na cestu, što vodi u Karlobag, pa u smjeru južnom polazimo nekih 400 m do zaselka Baričevića, gdje skrenemo s ceste uz sjevernu stranu zaselka i produžujemo dobro vidljivim putem u pravcu jugoistočnom. Ubrzo uspnemo se na cestu, što vodi na Alan, pa u smjeru prema jugu prođemo još kojih 15 m, a zatim skrenemo na lijevo u smjeru istočnom kroz dragu neprestano se uzdižući vrlo strmo dobrim i vidljivim nogostupom do pred sama Turska Vrata, a odavle za nekoliko časova do Strogira. Put od Jablanca do Strogira traje $1\frac{1}{2}$ —2 sata, pa se može vrlo lako nastaviti mimo Strogira na Lamnicu, pa na cestu, zatim kroz Bukovu Dragu na Alan za $1\frac{1}{2}$ sata od Strogira.

GLAVNA SKUPŠTINA HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA

ZAPISNIK

55. redovite glavne godišnje skupštine Hrvatskog Planinarskog Društva u Zagrebu, održane u subotu, dne 12. X. 1929. god. u prostorijama društva »Hrvatska žena« u Martićevoj ulici. Od središnjeg upravnog i nadzornog odbora prisutni su: gđ. Josip Pasarić, Dr. Josip Poljak, Mirko Bothe, Dr. Zlatko Prebeg, Josip Vučak, August pl. Pisačić, Dr. Ivan Krajač, Stjepan Korov, Stjepan Benčić, Dr. Ivo Horvat, Josip Monjac, Viktor Šetina, Vlatko Zenz, Franjo Saletto, Zvonimir Badovinac i gđica Crnetić.

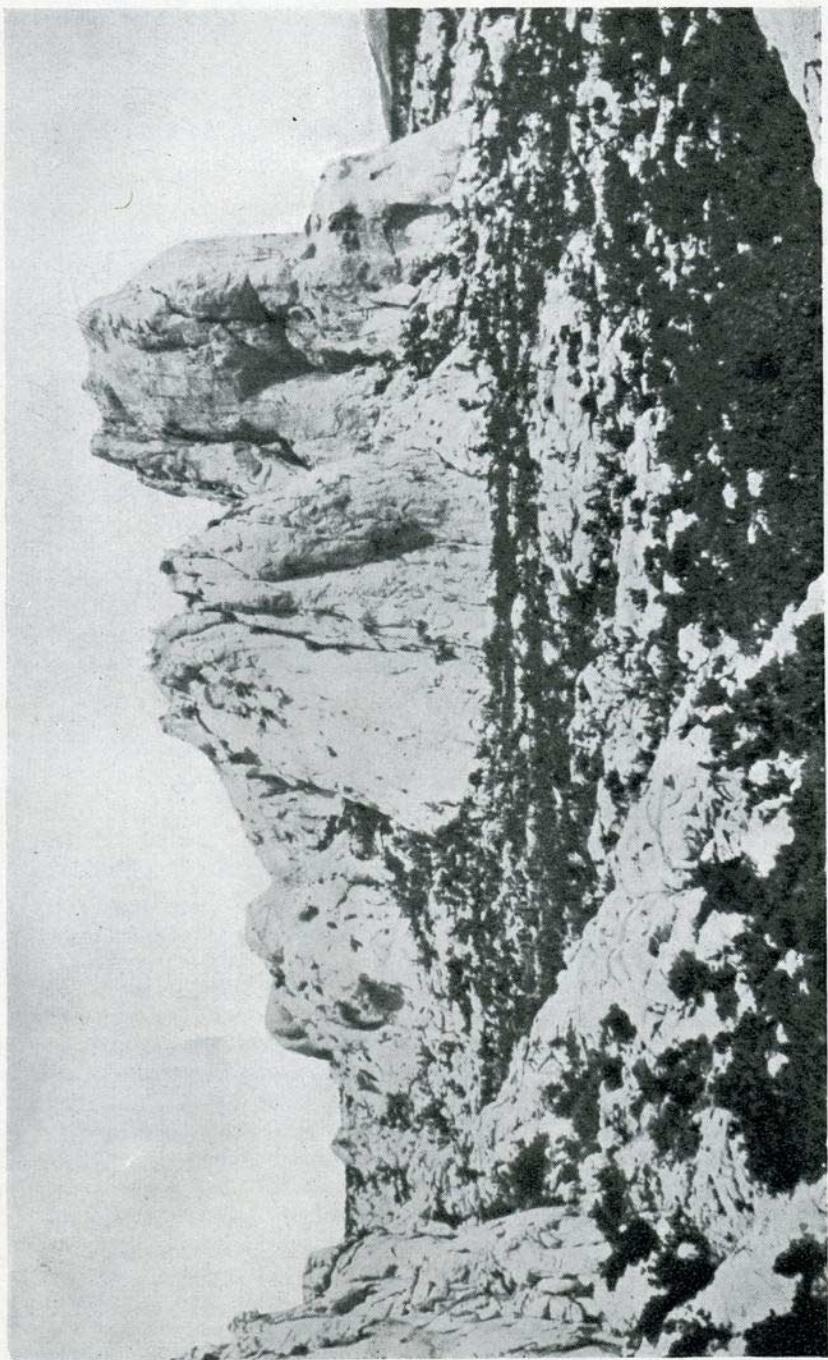
Od matice prisutno je 110 članova.

Zastupane su ove podružnice:

Ime podružnice i sjedište	Broj članova	Broj glasova	Opunomoćenici i delegati
1. »Jankovac«, Osijek	183	18	Dr. Firinger i Malivuk
2. »Plešivica«, Jastrebarsko	46	4	Dr. Z. Prebeg
3. »Mosor«, Split	260	26	Josip Pasarić
4. »Biokovo«, Makarska	40	4	Josip Pasarić
5. »Runolist«, Lokve	18	1	Dr. Z. Prebeg
6. »Gromovača«, Starigrad	14	1	Dr. I. Krajač
7. »Orjen«, Dubrovnik	49	4	I. Pasarić
8. »Zavižan«, Sv. Juraj	27	2	Stjepan Benčić
9. »Skradski Vrh«, Skrad	30	3	Dr. Z. Prebeg
10. »Učka«, Kastav	40	4	I. Pasarić
11. »Svilaja«, Sinj	30	3	Josip Vučak
12. »Zrin«, Petrinja	78	7	Prof. Vladimir Stahuljak
13. »Željezna Gora«, Čakovac	61	6	Dr. Ivo Horvat
14. »Papuk«, Virovitica	45	4	I. Vučak
15. »Ivančica«, Ivanec	58	5	Stjepan Korov
16. »Martinščak«, Karlovac	132	13	I. Pasarić
17. »Crnopac«, Gračac	63	6	Viktor Šetina

Foto: dr. J. Poljak

SREDNJI VELEBIT: ZAPADNA STRANA SKUPINE STROGIR.

Ime podružnice i sjedište	Broj članova	Broj glasova	Opunomoćenici i delegati
18. »Kalnik«, Križevci	40	4	Emil Latas
19. »Bjelašnica«, Sarajevo	130	13	Vlatko Zenz
20. »Bilogora«, Bjelovar	169	16	Mirko Bothe
21. »Viševica«, Fužine	11	1	Dr. Branko Goldašić
22. »Vinica«, Dugaresa	81	8	Duro Cindrić
23. »Japetić«, Samobor	143	14	Stanko Kompare sa 4 člana
24. »Gvozd«, Sisak	71	7	Viktor Borovečki
25. »Čaklovac«, Pakrac	41	4	Ivan Schaub
26. »Klek«, Ogulin	38	3	Dr. Z. Prebeg
27. »Senjsko Bilo«, Senj	57	5	Dr. I. Krajač.

Ukupno zastupano je 27 podružnica sa 1955 članova i 187 glasova.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika.
4. Izvještaj nadzornog odbora.
5. Odobrenje godišnjeg proračuna.
6. Predlozi upravnog odbora.
7. Podijeljenje odrješnice upravnom i nadzornom odboru.
8. Izbor predsjednika.
9. Izbor 1/3 članova upravnog odbora (§ 7. pravila).
10. Izbor nadzornog odbora.
11. Eventualija.

1. POZDRAV PREDSJEDNIKA.

Predsjednik g. Josip Pasarić otvara skupštinu u 20.15 sati, ustanavljuje da je ona prema § 6. pravodobno u javnim glasilima objavljena i da je na njoj prisutan dovoljan broj društvenih članova za stvaranje valjanih zaključaka, o čemu će pobliže g. tajnik izvjestiti; imenuje perovodom g. Vlatka Zenza, ovjeroviteljima zapisnika gospodu Mariju Žemljak i g. dra. I. Torbara, a skrutatorima gg. Viktora Borovečkoga i Vladimira Weilera, i predstavlja skupštini izaslanika redarstva g. Jelkovića.

GOVOR PREDSJEDNIKA G. JOSIPA PASARICA.

Drage sestre i braće planinari! Ponajprije čast mi je izvjestiti, da sam povodom ove glavne skupštine posao u ime »Hrvatskoga planinarskoga društva« pozdravni brzojav Njegovom Veličanstvu kralju Aleksandru I., koji glasi:

»Sa 55. glavne skupštine Hrvatskoga Planinarskoga Društva središnjice u Zagrebu čestitati mi je pozdraviti Vaše Veličanstvo s usklikom: Živio naš kralj Aleksandar I. i visoki kraljevski dom. — Predsjednik Josip Pasarić.«

U ime središnjeg odbora pozdravljam gospodu delegate i opunomoćenike podružnica i članove matice i zahvaljujem svima na brojnom odzivu, koji svjedoči o životom interesu za rad i napredak našega društva. Pri tom mi je dužnost napomenuti, da se ove godine opet nije mogla držati glavna skupština u prvoj polovini godine radi nepredviđenih tehničkih zapreka, od kojih je najglavnija u tome, što smo tada stajali u jeku građevne djelatnosti, jer od 7., odnosno 8. za ovu godinu zasnovanih planinarskih građevina samo su dvije do toga roka bile gotove; otvorene a druge bile su radi duge zime samo započete ili napola izgrađene. A naša je društvena uprava živo željela, da pred glavnou skupštinu ne izide s nacrtima i načetim gradnjama, nego sa posve gotovim djelima i za planinarsku porabu spremnim objektima. To se je međutim do sada ostvarilo, pa mi je stoga milo, što mogu pred ovom glavnou skupštinom konstatirati, da je od posljednje

glavne skupštine pozitivni i konstruktivni rad HPD-a i njegovih podružnica okružen novim i dosad neviđenim uspjesima: sagrađeno je 6 novih objekata: 1. »Gogtanov dom« na Visočici u Južnom Velebitu; 2. visinska koliba na Rožanskim Kukovima u Sjevernom Velebitu; 3. planinarska kuća i 4. željezna piramida na Ivančici u Hrvatskom Zagorju; 5. planinarski paviljon i 6. drvena piramida na Viktorovcu kraj Siska; nadalje 7. nabavljeni planinarska kuća u Gornjem Jelenju u Gorskom Kotaru i 8. sagrađena prostrana veranda pred planinarskom kućom pod Obručom; a osim toga su izvedeni popravci, nove radnje i investicije na 4 planinarska objekta: u »Tomislavovu domu« i oko njega i na željeznoj piramidi na Sljemenu, na Mesićevoj kući na Japetiću i na željeznoj piramidi na Plješivici. Te su građevine, popravci i dogradnje na 12 objekata iziskivali nemali trošak od po prilići 450.000 dinara. Te su gradnje nastavak građevne djelatnosti, što ju je HPD počelo razvijati tek poslije rata u duhu planinarske ideologije i smjernica, što ih je za više decenija izradio naš bivši predsjednik i začasni član gosp. dr. I. Krajač (1921.—1925.), koji je i poslije kao ministar i kao predstojnik odsjeka za turizam jadranskog područja kod Oblasnog odbora zagrebačke oblasti životom pažnjom pratilo rad HPD-a i svojski se brinuo za njegov napredak. Na njegovu inicijativu i preporuku ista je samoupravna oblast doznačila HPD-u za gradnju »Hrvatskog planinarskog muzeja« prošle i ove godine pripomoći od Din. 50.000, poduprla gradnju kolibe na Rožanskim Kukovima sa Din. 18.000 i planinarske kuće na Visočici svotom od Din. 13.000; nadalje kupnju plan. kuće u Gornjem Jelenju sa Din. 5.000; gradnju planinarske kuće na Ivančici sa Din. 40.000; planinarske kuće na Mosoru sa Din. 30.000; kuće na Biokovu sa Din. 20.000; zatim dala pripomoći od Din. 20.000 za izradu »Vodiča po Hrvatskom Primorju«, pripomoći od D 15.000 za izdanie »Albuma hrvatskih planina«, potporu od D 25.000 za izvedenje markacija i proglašenje planinarskih putova od Vratnika do Šatorine, pak pripomoći od D 4.000 za istraživanje spilja u Južnom Velebitu. Valja priznati, da je izvedba jednog dijela ovogodišnjih gradnja u znatnoj mjeri omogućena baš ovim potporama (Kolibe na Rožanskim Kukovima i planinarskih kuća na Ivančici i diplomice na Visočici), ali naprama tomu stoji činjenica, da je HPD sa svojim podružnicama za ostalih 9 objekata doprinijelo ili cijeli iznos ili preko polovice do dvije trećine iz vlastitih društvenih sredstava (oko 370.000 dinara). Prema tomu se rezultat naše dosadašnje građevne djelatnosti ogleda u činjenici, da HPD i njegove podružnice potkraj g. 1929. imaju 22 planinarske kuće i skloništa, i to 13 vlastitih, a 9 u tuđim zgradama, i 6 vidikovaca (piramide), od kojih su 3 željezna (Sljeme, Plješivica i Ivančica) i 3 drvena (kraj Stubice, Petrinje i Siska); dakle ukupno 28 planinarskih objekata.

Taj stvaralački rad našega društva, koji se očituje i u drugim granama društvenog života, nalazi vidljiva priznanja i pobudne potpore kod naših javnih oblasti. Tako nam je nedavno Oblasna samouprava zagrebačke oblasti prigodom svečane proslave 40godišnjice željezne piramide na Sljemenu ponovo doznačila pripomoći od D 100.000 za gradnju planinarskih kuća, piramide, putova i za istraživanje spilja na teritoriju zagrebačke oblasti; dok su nam načelnik kr. slobodnoga i glavnoga grada Zagreba g. dr. Stjepan Srkulj i gradsko zastupstvo ponovo izašli u susret, uvaživši naše molbe o proširenju i uređenju terase, otvaranju vidika i o drugim društvenim potrebama u »Tomislavovu domu« i oko njega na Sljemenu. Našim dobrotvorima neka bude ovom svečanom zgodom s ovoga mjesta izrečena duboka hvala! Tom prigodom mogu javiti, da je upravni odbor iz spomenute oblasne pripomoći odmah podijelio iznos od D 10.000 za dovršenje željezne piramide na Ivančici, a D 30.000 namijenio za gradnju planinarske kuće na Ravnoj Gori, za koju već izvodi pripravne radnje naša radina podružnica »Ravna Gora«

u Varaždinu; dok je iznos od D 5.000 određen za istraživanje spilja, koje je povjeren našem stručnjaku i geologu, I. potpredsjedniku g. dru. I. Poljaku. Na isti će se način i ostali dio pripomoći doskora privesti svojoj svrsi.

U vezi s građevnom djelatnosti dužnost mi je istaknuti lijepu i utješnu pojavu, koja se u novije vrijeme opaža u jednom dijelu naših podružnica. To je u prvom redu puna solidarnost i djelotvorna suradnja u unapredavanju društvenih ciljeva, a napose u građenju planinarskih kuća i namicanja potrebnih investicija. To lijepo svojstvo činom su zasvjeđočile naše vrle zagorske podružnice »Zeljezna Gora« u Čakovcu, »Oštrelj« u Zlataru i »Ravna Gora« u Varaždinu, koje su materijalno i moralno podupirale svoju posestrimu »Ivančiću« kod gradnje planinarske kuće i željezne piramide na Ivančici, što je s osobitom hvalom i priznanjem istaknuto i slovenski planinar g. dr. Senjor u pozdravnom govoru na Ivančici, stavivši ih u tom pogledu za uzor slovenskim planinarskim podružnicama. Ista odlika resi i našu vrlu podružnicu »Martinšćak« u Karlovcu, koja je u prošloj godini dala matici prinos od Din 2000 za gradnju planinarske kuće na Bijelim Stijenama, a ove godine ponovo doznačila matici svotu od D 7000 u korist gradnje planinarskih kuća. To je posve prema slovu i u smislu društvenih pravila, po kojima se sav imutak društva ima upotrebljavati samo u društvene svrhe, a među ovima stoje na prvom mjestu investicije, kao gradnja planinarskih kuća, putova itd., jer su ove prvi preduvjet za razvoj planinarstva i prometa stranaca i po tome gospodarske privrede u našim planinarskim krajevima, koji su toliko bogati prirodnim krasotama. Tomu se kolu pridružila i podružnica »Vinica« u Dugojresi, koja je na svojoj nedavnoj društvenoj proslavi odlučila doznačiti matici iznos od D 5000 za gradnju planinarske kuće na Plitvičkim Jezerima, a prije toga neke su podružnice dale manje prinose za gradnju planinarskih kuća na Visočici i na Mosoru. Ali pored ovih svake hvale vrijednih uzora prave planinarske svijesti i solidarnosti ima priličan broj podružnica, koje se u svojim gođišnjim izvještajima hvale, kako imaju koristonosno uloženih toliko i toliko tisuća u štedionicama (kao da su planinarske podružnice štedovne zadruge!), a za društvene svrhe osim za markacije ne iskazuju nikakvih prinosa. Pouzdano se nadamo, da će se ove podružnice u buduće ugledati u svjetli primjer, gore spomenutih podružnica, jer ako same ne izvode investiciju ili to ne mogu učiniti u svojem kraju, neka bratski pomažu one podružnice, koje rade i grade, da se tako zdrženim silama izvede ono, što je vrhovni cilj HPD-a: da se na svim glavnim točkama hrvatskih planina, napose u Gorskom Kotaru, Kapeli Velebitu, Dinari, Mosoru, Biokovu i drugima uz Jadransko more podignu planinarske kuće i kolibe.

U budućoj godini pruža se za takvu solidarnu i djelotvornu suradnju vrlo zgodna prilika. Već se sada vrše pripravne radnje za gradnju triju planinarskih kuća: na Mosoru kraj Splita, na Biokovu kraj Makarske i na Ravnoj Gori kraj Trakoščana u Hrvatskom Zagorju. Teško bi bilo reći, koja je od tih gradnja važnija za budući razvoj planinarstva i prometa stranaca. Sve tri su po mom dubokom uvjerenju prijeko potrebne i njihova neodgodiva izgradnja kategorički je imperativ naše planinarske ideologije. Stoga svi na okup kao jedan i krepko poduprimo u tom važnom pothvatu naše vrijedne podružnice: »Mosor« u Splitu, »Biokovo« u Makarskoj i »Ravnu Goru« u Varaždinu!

O društvenom radu i napretku u prošloj godini pobliže će izvijestiti naši drugovi gg. tajnik Josip Vučak, i blagajnik Stjepan Korošec, a meni dopustite, da u kratko na planinarski način označim taj rad: Minula godina HPD-a znači uspon gotovo na svim područjima društvenoga života. Malo prije sam govorio, kako se je do dosad nevidene visine popeo broj naših novih planinarskih

objekata, a sada ćete čuti od našega g. tajnika, da se malo ne isti zamah u vis i polet opaža u porastu broja društvenih članova i društvenih podružnica, toga stožera i temelja naše društvene organizacije; a g. blagajnik će pred vas iznijeti brojeve, koji znatno premašuju dosadašnju visinu i penju se sveudilj na više. Uopće može se reći, da je Hrvatsko Planinarsko Društvo, koje se do 1922. kretalo u nizinskom području, a od onda se počelo penjati na planine srednje visine, u prošloj godini doseglo visinsku razinu kršnoga Velebita, na kojem ima sada 7 planinarskih tvrdavica, a očito pokazuje težnju, da se u daljem postepenom penjanju vine na vrh gordoga Triglava. Da se to uistinu zbude što skorije, to je moja, a uvjeren sam, i vaša najživljva želja! A da ne ostane pusta želja, valja raditi, raditi i raditi! Na koncu dužnost mi je spomenuti, da HPD za buduću godinu ima u pripravi tri planinarska izdanja:

1. Ilustrirani »Vodič po Velebitu« od prof. dra. Josipa Poljaka, društvenog I. potpredsjednika. To je prvi potpuni i kritički vodič o Velebitu, koji opseže osim čisto planinarske struke ostale grane znanja, koje stoe s njome u vezi. Glavna građa vodiča plod je višegodišnjeg rada i proučavanja na licu mjesta, koje je dr. J. Poljak vršio kroz dugi niz godina na brojnim putovanjima uzduž i poprijeko po Velebitu. Knjiga će biti ilustrirana sa oko 120 fotografskih snimaka i opremljena sa 2 karte. Djelo ide ovih dana u štampu i izaći će još prije Božića. Naše će društvo izdati poziv na pretplatu s naznakom pogodovne cijene za članove i potpune cijene za nečlanove pod uvjetom, da kod narudžbe polovinu cijene plate unaprijed. Cijena za članove kao i nečlanove izvan preplate bit će, dašto, veća. Kako Velebit danas стоји u središtu interesa ne samo naših planinara, uvjeren sam, da će djelo g. dra. J. Poljaka naići na dobar odziv. Hrvatskim planinarima toplo preporučujem, da se preplate i nabave taj u svakom pogledu pomnjiwo i solidno izrađeni vodič o Velebitu.

2. Album hrvatskih planina, za koji je građa također spremljena a za izdanje doznačena pripomoć od D 15.000 od Oblasne uprave zagrebačke.

3. »Vodič po Hrvatskom Primorju i susjednim planinama Gorskoga Kotara« od dra. I. Krajača, za koji je također sabrano gradivo, a za izdanje je od iste Oblasne samouprave doznačena pripomoć u iznosu od D 20.000.

Završujem sa željom, da HPD i u budućoj godini pokroči što dalje naprijed i da živi, cvate i raste! (Odobravanje i klicanje »Živio«!)

2. IZVJEŠTAJ TAJNIKA.

Tajnik g. Josip Vučak čita svoj izvještaj: Slavna glavna skupština! Poredi dugotrajne i teške bolesti tajnika g. dra. Zlatka Prebega obavljao sam kroz duže vrijeme tajničke dužnosti kao tajnički zamjenik, pa je to i razlog, što me je danas zapala časna zadaća, da pred ovaj odlični zbor iznesem sve ono, što je urađeno u minuloj prošloj 1928./29. godini. Već na početku moram s ponosom spomenuti, da je urađeno veoma mnogo, da su nam u većini svi pothvatili sretno pošli za rukom i da smo postigli vrlo povoljne rezultate, a to me ispunjava uvjerenjem, da ćete i vi biti zadovoljni i našem nastojanju dati svoje priznanje. Minula 54. redovita glavna godišnja skupština održana je 3. srpnja 1928., te je prema tome do danas proteklo nešto preko 15 mjeseci punih rada u svakom smjeru društvenog života.

Odmah poslije prošlogodišnje glavne skupštine upravni odbor, koji danas polaze pred vama svoje račune, konstituirao se je na prvoj redovitoj odborskoj sjednici ovako:

Predsjednik Josip Pasarić; I. potpredsjednik prof. Dr. Josip Poljak; II. potpredsjednik Mirko Bothe; tajnik Dr. Zlatko Prebeg; zamjenik tajnika i pročelnik putne blagajne Josip Vučak; blagajnik Stjepan Korov; zamjenik blagajnika Viktor Šetina; ekonom Miroslav Albrecht; zamjenik ekonoma Franjo Saletto; knjižničar i pročelnik sekcije za pomladak Vladimir Stahuljak st.; građevna sekcija nadsvjetnik August pl. Pisačić i Josip Monjac; pročelnik kulturno-prosvjetne sekcije dr. Ivo Horvat; pročelnik izletničke-sekcije Vladimir Zenz; pročelnik sekcije za markacije Slavko Hitzthaler; pročelnik sekcije za zimski sport i čuvanje geogr. karata Zvonimir Badovinac; odbornici gg. Ervin pl. Köröskenyi, Ciro Bronić i Ivo Jeušnik; nadzorni odbor Stjepan Benčić, gdica Ivka Crnetić i Ivan Galjan.

Ovako konstituirani odbor ostao je uz male promjene kroz cijelu poslovnu godinu na okupu; samo je od upravnog odbora istupio g. Miroslav Albrecht, a od nadzornog odbora g. Ivan Galjan. Prema ovlaštenju iz § 7. društvenih pravila optiran je u središnji upravni odbor na mjesto g. Albrechta g. dr. Ivan Krajač, začasni član i bivši predsjednik našeg društva, dok je mjesto g. Galijana ostalo nepopunjeno jer je to pravo samo glavne skupštine. Ove godine ističe trogodišnji mandat slijedećoj gospodici odbornicima: predsjedniku Josipu Pasariću-dru. Josipu Poljaku, Viktoru Šetini, Vlatku Zenzu, Zvonimиру Badovincu, Cirilu Broniću i Ervinu pl. Köröskenyi-u, pa će se ova mjesta popuniti izborom kod točke 8. i 9. dnevnoga reda današnje skupštine. Osim toga birat će se na današnjoj skupštini prema § 3. saveznih pravila dva delegata i dva zamjenika u Savezno starješinstvo po predlogu središnjeg upravnog odbora kod točke 6. dnevnoga reda.

Sva važnija pitanja, a osobito ona materijalne i novčane prirode raspravljaljala su se na odborskim sjednicama, od kojih su održane u prošloj poslovnoj godini 32 redovite i jedna izvanredna. Kod ovih sudjelovali su u većini slučajeva svi članovi upravnog i nadzornog odbora, ali uvijek absolutna većina, tako da se u smislu § 7. društvenih pravila svi zaključci odbora imaju smatrati pravovaljanima, te su u svakom slučaju provedeni ili se sada još provode.

Organizacija. Prošle poslovne godine ukinute su i likvidirane 3 podružnice, i to: »Biokovo« — Imotski, »Kamenar« — Šibenik i »Lovnik« u Vrbovskom, jer su prestale djelovati. Naprotiv tome osnovano je (11) jedanaest novih podružnica, i to ove: »Orjen« u Dubrovniku, »Biokovo« u Makarskoj, »Zavižan« u Sv. Jurju, »Papuk« u Virovitici, »Ljutoč« u Bihaću, »Rujnik« u Novom, »Učka« u Kastvu, »Risovac« u Kninu, »Viševica« u Fužinama, »Gromovača« u Starigradu i »Jelenc« u Gerovu. Prema tome naše društvo danas broji 45 podružnica po cijelom našem radnom području označenom u § 2. Saveznih pravila, te smo brojem podružnica najjači u državi. (Slovensko Planinsko Društvo ima 25. — Vidi »Planinski Vestnik« br. 8.-1929. g. str. 179).

Ove podružnice jesu:

Tekući broj	Ime i sjedište podružnice	Osnovana godine	Ukupni broj članova	muških	ženskih
1	Bilogora, Bjelovar	1924.	136	81	55
2	Diljgora, Brod	1924.	—	—	—
3	Željezna gora, Čakovac	1924.	61	45	16
4	Risnjak, Delnice (3. put)	1926.	92	61	31
5	Medvednica, Dolj. Stubica	1924.	35	21	14
6	Orjen, Dubrovnik	1928.	57	50	7
7	Vinica, Dugaresa	1924.	77	50	27
8	Visočica, Gospic (3. put)	1919.	516	450	66

Tekući broj	Ime i sjedište podružnice	Osnovana godine	Ukupni broj članova	muških	ženskih
9	Crnopac, Gračac	1928.	64	57	7
10	Ivančica, Ivanec (3. put)	1923.	61	39	22
11	Plješivica, Jastrebarsko	1912.	49	37	12
12	Martinšćak, Karlovac	1923.	129	82	47
13	Bilo, Koprivnica	1928.	28	12	16
14	Borak, Kraj-Podgora	1928.	20	20	—
15	Strahinščica, Krapina (2. put)	1923.	76	47	29
10	Snježnik, Krasica	1925.	33	17	16
17	Kalnik, Križevci	1924.	46	26	20
18	Moslavina, Kutina	1924.	30	25	5
19	Runolist, Lokve	1923.	15	12	3
20	Biokovo, Makarska	1929.	27	21	6
21	Klek, Ogulin	1921.	55	42	13
22	Jankovac, Osijek	1925.	167	86	81
23	Čaklovac, Pakrac	1927.	36	24	12
24	Zrin, Petrinja	1922.	65	38	27
25	Japetić, Samobor	1923.	202	185	17
26	Bjelašnica, Sarajevo	1923.	118	104	14
27	Senjsko Bilo, Senj (2. put)	1926.	55	50	5
28	Svilaja, Sinj	1924.	30	30	—
29	Gvozd, Sisak	1924.	92	58	34
30	Skradski Vrh, Skrad	1928.	53	44	9
31	Mosor, Split	1925.	285	214	71
32	Rudač, Srp. Moravice	1927.	12	9	3
33	Velebit, Sušak (2. put)	1923.	253	192	61
34	Zavižan, Sv. Juraj	1928.	27	20	7
35	Ravna gora, Varaždin	1923.	124	66	58
36	Papuk, Virovitica	1928.	43	32	11
37	Oštrelj, Zlatar	1923.	57	31	26
38	Krndija, Orahovica	1922.	—	—	—
39	Ljutoč, Bihać	1929.	16	16	—
40	Rujnik, Novi	1929.	54	30	24
41	Učka, Kastav	1929.	37	26	11
42	Risovac, Knin	1929.	10	10	—
43	Viševica, Fužina	1929.	11	8	3
44	Gromovača, Starigrad	1929.	14	14	—
45	Jelenc, Gerovo	1929.	11	11	—
U k u p n o			3.379	2.493	886

Ovo je sadašnje stanje naših podružnica osim onih u Brodu i Orahovici, koje nam na naša potraživanja nisu do danas poslale nikakove podatke. Razvoj i kretanje društva kod središnjice bilo je ovakovo: Od 1. siječnja t. g. do danas uplatilo je članarinu 4.869 članova središnjice, od toga je upisano novih članova 1.169. Od prošlogodišnje glavne skupštine (3. VII. 1928.) do danas upisalo se 1.582 nova člana. Od tih članova prebivaju: u Zagrebu 4.428; Sarajevu 26; Beogradu 24; Vinkovcima 21; Karlovcu 18; Osijeku 16; Subotici 14; Bijeljini 12; Capragu 12; Banjaluci 11; Daruvaru 9; Sisku 9; Brodu n/S. 7; N. Gradiški 7; Varaždinu 7; Bihaću 6; D. Miholjcu 6; Iluku 6; Kistanju 6; Mostaru 6; Oroslavlju 6; Vel. Gorici 6; Bastajima 5; Dugomselu 5; Novom Sadu 5; na Sušaku 5; u Vršcu 5;

Koprivnici 4; Lekeniku 4; Mariboru 4; Pančevu 4; Prijedoru 4; Skoplju 5; Slatini 4; Šibeniku 4; Zemunu 4; Brčkom 3; Djakovu 3; Erdeviku 3; Glini 3; Kukujevcima 3; Klenovniku 3; Kninu 3; Kos. Mitrovici 3; Kostajnici 3; Krapini 3; Pleternici 3; Szombathelju 3; Turopolju 3; Vukovaru 3; Apatinu 2; Bakru 2; Beltincima 2; Bjelovaru 2; Crikvenici 2; Dežanovcu 2; Gospiću 2; Kobašu 2; Kraljevcu n/S. 2; Našicama 2; Novigradu n/m 2; Novom 2; Senti 3; Somboru 2; Splitu 2; Sv. Klari 2; Šir. Brijegu 2; Vrabču 2; Županji 2; Adi 1; Babino Gredi 1; Bedekovčini 1; Biosku 1; Božjakovini 1; Budimpešti 1; Donj. Jelenju 1; Gjurgjenovcu 1; Grđevcu 1; Ivanicgradu 1; Ivanovom polju 1; Jablancu 1; Jesenicama 1; Korenici 1; Kotoru 1; Križevcima 1; Sunji 1; Karlobagu 1; Draganiću 1; Stubici Dol. 1; Ptiju 1; Umecu 1; Ogulinu 1; Andrijevcima 1; Biogradu na/m 1; Zavodoviću 1; Gjulavesi 1; Kruševcu 1; Liberecu 1; Ljubljani 1; Londonu 1; Podvinju 1; Popovači 1; Rakovniku 1; Rešetarima 1; Salzburgu 1; Samoboru 1; Sesvetama 1; Staroj Kaniži 1; Stojdragi 1; Šabcu 1; Tisovcu 1; Tovarniku 1; Turskom vrhu 1; Valjevu 1; Varaždin-breg 1; Vel. Bečkerek 1; Videnu 1; Visokom 1; Pakracu 1; Čazmi 1; Drnišu 1; Turnju 1; Bos. Krupi 1; Senju 1; Paraćinu 1; Sl. Šamacu 1; D. Dubravi 1; Vrbovcu 1; Jelsi 1; Ivanjskoj 1; Bos. Brodu 1; Novigradu Podr. 1.

Iz ovoga proizlazi, da osim naših stalnih podružnica imademo i članova izvan Zagreba u 131 mjestu u i izvan naše države. Saberemo li članstvo podružnica sa onim središnjice, dobivamo ukupni broj članova »Hrvatskog planinarskog društva« do 1. listopada 1929. g.: 8.248 članova, od toga oko 75% muških i 25% ženskih. Ove nam brojke jasno govore o stalnom porastu članstva, jer dok smo na prošlogodišnjoj skupštini iskazali a) kod središnjice 3.896, b) kod podružnica 2.465; ukupno 6.361 članova; dottle je ove godine prema gornjem iskazu stanje ovo: a) kod središnjice 4.869 (porast — 973), b) kod podružnica 3.379 (porast — 914); ukupno 8.248 (porast — 1.887).

Ovaj broj članstva sastoji se od 14 začasnih članova, 650 utemeljitelja i 7.584 redovitih članova.

Kad je riječ o članstvu, dužnost pieteta mi nalaže, da se i na ovom mjestu sjetim svih onih 29-torice, koji su nas za vazda ostavili i preselili se u vječnost, a to su: Umrli od glavne skupštine 1928. godine do danas u Zagrebu: Vilibald Kušević, priv. činovnik; Ivana Mayer, čin. Okružnog ureda; Ema pl. Köröskenyi, supr. našega odbornika; Gjuro Maljevac, posjednik; Makso Bauer, veletržac; Pavao Bistrić, nadgrunt. u. m.; Dr. Bogdan Bradaška, odvjetnik; Cecilija Engel, kućevnasnica; Blanka Fibić, supruga ljekar.; Pavao Gašparović, tajnik Obrt. Zbora; Otmar Smidt, ravn. grunčov.; Dragutin Vrbanić, trgovac; Nikola Hećimović, student; Aurel Lorin, student; Josip Šribar, upravitelj; Antun Gorički, student; Ivo Dutković, profesor; Dinko Rendić, student; Anka Tunkl, supruga profesora; Milan Tkalčić, Mg. Pharm.; Dr. Gustav Janeček, sveuč. profesor u. m.; Vera Doppler, činovnica u Virovitici; Fran Ryslavý, dekan u Kastvu; Dr. Pajo Habdija, odvjetnik u Bjelovaru; Vilim Pavlović, djak u Samoboru; Antun Majnarić, trgovac u Samoboru; Angjela Molan, posebnica u Samoboru; Nada Pum, činovnica u Osijeku; Antun Zorko, svećenik u Sarajevu.

Molim Vas uljudno, da im svima zajedno iskažemo posljednju poštu i kliknemo: Slava im! Skupština kliče: Slava!

Nove društvene prostorije. Otkako smo se 1. kolovoza 1928. godine uselili u nove društvene prostorije u Bartulićevoj palači Dolac broj 1. društveno poslovanje moglo se je mnogo lakše i brže odvijati, jer smo i prostorno dobili mnogo više no što smo u predašnjem stanu imali, a osim toga nove prostorije su u strogom središtu grada i uređene tako, da ih s ponosom možemo pokazati stranim gostima, koji nas posjete.

Društvena knjižnica. U velikoj dvorani, gdje se sastaju članovi na razgovor i gdje se drže sjednice, uredio je naš novi knjižničar g. prof. Vladimir Stahuljak društvenu knjižnicu, koja danas predstavlja vrijednost od 20.000 Dinara, a sadrži 867 knjiga, od toga 518 čisto planinarskih izdanja, a 349 beletrističkih djela.

Ova je knjižnica u velikom dijelu sakupljena darovima njenih dobrotvora, od kojih na prvom mjestu stoji blagopokojni začasni član i dugogodišnji odbornik našega društva Vjekoslav Novotni, koji je jošte za života darovao 145 knjiga, a kao posmrtni dar primili smo još 154 komada, u svemu 299 knjiga. Nadalje su darovali po nekoliko knjiga gg. Zigmundovski, A. pl. Pisačić, I. Pasarić, dr. F. Bučar, prof. dr. Vale Vouk, Brošan, Kocbek (»Savinjske Alpe«) i gda Zemljak cijelo godište »Hrvatskog Planinara« 1914., koje nam je manjkalo. Svima ovima srdačna hvala i neka ovaj primjera vrijedan čin bude pobudom i ostalim našim članovima, da nam pomognu upotpuniti našu knjižnicu.

Zbirka geografskih karata. Ove poslovne godine nabavili smo:

70	karata	1 : 75.000	à 20.—	Din	1.400.—	Din
6	"	1 : 25.000	» 50.—	"	300.—	"
12	"	1 : 200.000	» 15.—	"	180.—	"
88	"			svega:	1.880.—	"

Od ovih je kaširano 60 po 20 Din = 1.200 Din; ukupno izdano za karte 3.080 Din.

Time je povećana društvena zaliha karata tako, da sada raspolažemo sa:

37	komada	1 : 25.000	à 50.—	Din	1.850.—	Din
717	"	1 : 75.000	» 20.—	"	14.340.—	"
79	"	1 : 200.000	» 15.—	"	1.185.—	"
98	"	raznih	» 10.—	"	980.—	"

931 komad ukupno u vrijednosti od 18.355.— Din

Od ovih je dobra polovica kaširana na platnu, a zastupani su svi meridianski kvadranti našeg radnog područja i izvan istog preko 80% naše države.

Naš odbornik g. Zvanimir Badovinac, kome je povjereno čuvanje društvenih karata, sudio je u posljednjoj godini iste sa mnoga razumijevanja i volje, tako praktično i pregledno, da se svaki čas mogu dobiti traženi podaci o stanju karata. Karte stoje članovima HPD-a na uvid u društvenoj poslovni, a pozajmljuju se na zahtjev našim članovima uz potvrdu i obavezu, da ih odmah po povratku sa izleta nepovrijedene povrate. Eventualna prouzročena šteta ima se odmah nadoknaditi.

Relief Plitvičkih Jezera. Osim toga prošle smo godine nabavili jednu veoma uspjelu reljefnu kartu Plitvičkih jezera od g. prof. Jandrašića iz Sarajeva za svotu od Din 300.—, koja je izvješena u velikoj dvorani društvenih prostorija. Za ukras naših prostorija poklonio nam je gosp. nadsavjetnik A. pl. Pisačić jednu veliku uokvirenu sliku »Dubrovnik«, na čemu se najlepše zahvaljujemo.

Kartoteka. Za evidenciju članstva vodi se još od predašnjih godina uvedena kartoteka, koju uz ostali društveni administrativni posao vodi naša marljiva činovnica gđica Micika Kozmar.

Statistika i arhiv. Uz osobitu revnost odbornika g. Vlatka Zenza uređena je ove godine i statistika, koja će u svom daljem razvoju veoma koristiti u društvenom poslovanju, a bit će i od nemale pomoći onima, koji će jednom pisati historijat našega društva. Pomoć, koju je ove godine dobrovoljno

pružio predsjedništvu g. Zenz u sredivanju društvene administracije, ogleda se i u uređenju društvenog arhiva i registature, sakupljanju novinskih vijesti i podataka o razvoju društvenih podružnica, te ga za ovaj požrtvovni rad ide osobita hvala.

Predstavka o uređenju turizma u Primorskom turist. području. Na poziv gospodina Ministra Trgovine i Industrije, »Odsjek za turizam«, a uz suradnju g. dr. Ivana Krajača sastavili smo i poslali svima nadležnim ministarstvima i gosp. Ministru Predsjedniku iscrpan predlog za osiguranje investicija u budžetu za godinu 1930./31. za stvaranje preduvjeta i sredstava u svrhu podignuća turizma u Primorskom turističkom području. U tom predlogu naročito su istaknuti: Plitvička Jezera, cijeli otok Rab, Štirovačka Duljba na srednjem Velebitu i područje najvišeg dijela Južnog Velebita (Velika Paklenica-spilje, zatvorena mora, morska ždrijela, fjord Zrmanje itd.).

Osnutak omladinske sekcije. Držeći se one istine, da na mlađima svijet ostaje, osnovali smo u krilu matice »Omladinsku sekciju«, koja je odmah od početka pokazala veliku životnu snagu, te je na čelu sa svojim pročelnikom g. Antunom Gladom vrlo aktivno sudjelovala u svim društvenim priredbama i pothvatima, a napose na izletima.

Početak rada ove naše najmlađe sekcije obećaje veoma mnogo, te se je nadati, da će se ona povećati i donijeti našem društvu mnogo koristi i pomladenoj poletu za rad društva i procvat planinarstva.

Putna blagajna također djeluje vrlo uspješno te je u prošloj godini priredila veliki broj lijepih izleta, na kojima su sudjelovali i mnogi članovi društva i veliki broj omladinaca. Ova ustanova svojim novčanim podupiranjem omogućuje svojim članovima, da uz željezničku pogodnost putuju svake druge nedjelje besplatno i na udaljenije ture, a radi uvijek u sporazumu sa središnjim upravnim odborom i sudjeluje kod svih svečanih priredaba, koje društvo održaje. Putna blagajna održala je svoju godišnju skupštinu 28. II. t. g. i na njoj je izabran novi odbor. Članstvo nije još brojem svojim doseglo željenu visinu, jer još mnogi od naših čanova ne poznaju vrijednost i rentabilnost toga članstva, pa stoga preporučujemo svakome, da se za ovu ustanovu zainteresira, a uvjereni smo, da će svaki onaj, koji hoće i može često ići na izlete izvan Zagreba, odmah uvidjeti, da je njemu mjesto samo u Putnoj blagajni.

Našoj foto sekciji ne bih imao mnogo izvijestiti, jer je prošle godine u glavnom sveden rad na pojedince, koji svoje radove ljubomorno čuvaju, ali zato ipak foto-amateri kod nas rade, pa ćete ih na svakom izletu naći po nekoliko, kako nastoje da se i najmanji pokret društvenog rada ne baci u zaborav, a na tom im hvala.

Sekciju za podmladak vodi g. prof. Vladimir Stahuljak, veliki prijatelj mladeži, koji je po školama održao mnoga predavanja, o čemu će biti još govora na drugom mjestu, i na taj način nam u svoj tišini i skromnosti odgaja buduće planinare i svjesne članove našega društva.

Sekcija za markacije sa pročelnikom g. Hitzthalerom kod matice i one kod naših podružnica bile su prošle godine osobito marljive, te im društvo duguje posebnu hvalu.

Počet ću sa našom najbližom i ujedno najviše posjećivanom Zagrebačkom Gorom. Kad se spominje Zagrebačka Gora ili kratko »Sljeme«, onda se ne može propustiti spomenuti imena dvojice naših svjesnih članova, koji su preuzeли časnu zadaću, da označe sve putove po Sljemenu, a to su gg. Rant i Škaberna, koji već kroz dvije godine svake gotovo nedjelje rade marljivo i neumorno na terenu sa bojom i četkicom u ruci, te su poslije prošlogodišnjih markacija izveli u ovoj go-

dini od travnja mjeseca ove: 1. Šestine (Kraljevac) — Brestovac; 2. Medvjedgrad (Glog) — Pongračeva lugarnica; 3. Brestovac — Bažulovka — Malo Sljeme; 4. Gračani (novi smjer) — Jelačićev trg — Tomislavov dom; popravljene oznake: a) Tomislavov dom — Frölichove nastanbe, b) Rauchova lugarnica—Bliznec i c) Šestine — Medvjedgrad. Osim toga postavili su natpisne ploče »Opomena« u Gračanima, Mikuliću i Bliznecu, a kod vrela i izvora pločice sa strjelicom i oznakom »Voda«. Tako je sa prošlogodišnjim i ovogodišnjim radom označeno nanovo preko 200 km (u obadva smjera) planinarskih putova.

Između svih tih i pređašnjih putova i staza izabrali su jedan, koji počinje na Kraljičinom Zdencu i uspinje se lijevom stranom Medvedgradske doline pod samu piramidu na Sljemenu, i predložili, da se prozove imenom našega vrlo zaslужnog člana blagopokojnog Vjekoslava Novotnoga, koji je prvi počeo označivati putove na Medvednici. Ovaj je predlog središnji upravni odbor sa zahvalom i vrlo radosno prihvatio, pa molimo slavnu glavnu skupštinu, da i ona to potvrди.

Nadalje su članovi omladinske sekcije gg. Marijan Vidak, Glad, Jankovski i Vedrina markirali zapadni dio Sljemena i to: Pongračeva lugarnica—Ponikve; Ponikve—Kameni svatovi; Kameni svatovi—Podsusjed—Stari Grad; Ponikle—Vrapče; Ponikve—Podsused. — A gg. Klasiček, Spevan i Marijan Vidak označili su više putova na području Ivančice sa Zlatarske strane i to: 1. Iz Budinšćine preko Završja Belečkoga na Ivančicu; 2. Iz Zlatara preko Belca uz ruševine Belegrada na Ivančicu; 3. Iz Zlatara preko Lobora na Oštrec.

Velik je to posao i iziskuje mnogo ljubavi i volje, pa zato s ovog mjesto kličem ovim revnim članovima: »Zivili i još poradili!« Ugledali se i ostali članovi u svjetli primjer planinarske svijesti ovih trudbenika i, daj Bože, našli mnogo naslijednika kao dokaz, da se i izvan odbora dade raditi za svoje društvo, ako se samo hoće. Za razne oznake, opise, putokaze i opomene nabavili smo 50 komada jednakih drvenih ploča, koje crveno olicene i bijelo opisane omogućuju svakom izletniku, da ide željenim smjerom.

Utješna je pojava, kad se sa toliko požrtvovnosti radi i izgrađuje, ali je tim bolnija i žalosnija konstatacija, da ima još danas i takovih protivnika, koji razgrađuju, kvare, skidaju, ruše i lome, do čega dođu. Da li to čine iz zabave, zlobe, ili nesvijesno, ne ču da ispitujem; — svejedno je, ali je za svaku osudu i na našu narodnu sramotu pojав, da se još i danas nalazi ljudi, ako već ne cijene vrijednost rada i ne poznaju korisnost ovih naprava, nemaju spoznaje za vlasništvo, niti svijesti, da time razaraju i svoje — opće narodno dobro —, jer planinari ne rade to samo za sebe, već za sve druge, kojima to i te kako dobro dolazi.

I sva ostala gorja i planine prošle su godine po našim podružnicama markirane, te je na tom polju urađeno veoma mnogo a još se radi, o čemu govore izvješća podružnica u ovogodišnjem »Hrv. Planinaru.«

Jedan od najvećih pothvata na tom polju valja spomenuti provedbu markiranja i prosjecanja putova od Vratnika do Šatorine na Sjevernom Velebitu, koje je djelo zamislio i osnovao g. dr. Ivač Krajač, a po njegovoj zamisli izradio plan za markacije g. dr. Josip Poljak, koji u zajednici s inspektorom šuma kod Šumarske direkcije na Sušaku g. Antonom Premužićem rukovodi ovim zamašnim poslom, za koji je naše društvo dobilo od Oblasnog Odbora Zagrebačke Oblasti 25.000.— Din. pripomoći.

Nadamo se, da ćemo do godine moći izvijestiti o konačnim rezultatima ovoga rada, koji će otvoriti Sjeverni Velebit planinarima i priateljima prirode.

Kako je za pravilan i brzi razvitak planinarstva označivanje putova od velike važnosti, to je naše društvo još u prošloj godini razaslalo svima podružni-

čama cirkular sa uputom, kako valja markirati, i ta uputa je ponovno odštampana u ovogodišnjem »Hrvatskom Planinaru« br. 3, str. 83.

Istraživanje špilja. Otkako se je došlo do spoznaje, da naša zemlja nije samo svojim licem krasna, već da i u njenoj nutrini ima ljepotā, počelo se je sa istraživanjem špilja, a kome je taj rad bliži i pristupačniji nego planinaru. Stoga je i naše društvo u provođenju svoga programa predvidjelo i istraživanje špilja. Ove godine u svibnju boravio je naš I. podpredsjednik g. prof. dr. Josip Poljak zajedno sa g. prof. Franom Šukljetom u svrhu istraživanja špilja na području Velike Paklenice, te je tom prilikom istražio tri znamenite špilje: Manitu pеć, Veli ki Sklop i špilju zvanu J ama V o d a r i c a. Na temelju tih istraživanja sastavio je iscrpan stručni izvještaj za društveni arhiv, a jedan je poslan Oblasnoj samoupravi zagrebačke oblasti, koja je za ovaj rad dopitala našem društvu pripomoć od Din. 4000.— Potanje o tome znamenitom otkriću govori i važan članak g. dra I. Poljaka u »Hrvatskom Planinaru« br. 7. i 8. od ove godine. Nedugo zatim, kako je izvještaj poslan rečenoj oblasti, dobivena je od iste nova pripomoć od D 5000.— za istraživanje špilja u Zagrebačkoj oblasti, te je već stvoren zaključak i program, da se sa ovim otpočne, čim vrijeme dopusti, naravno opet pod rukovodstvom g. dra J. Poljaka kao poznatog stručnjaka i geologa.

Društveno glasilo: »Hrvatski Planinar«. Pošto je dosadanji urednik g. dr. Josip Poljak tražio zamjenu, jer uslijed preopterećenosti službenim i drugim naučno-stručnim poslovima nije mogao još i ovaj posao da obavlja, preuzeo je dobrovoljno uredništvo g. predsjednik Josip Pasarić. Stanje i kretanje lista je ovo: Od 1. siječnja 1929. do danas uplatilo je 1.044 članova pretplatu na »Hrv. Plan.« Od toga je pretplaćeno na cijelu god. 714, na I. polugodište 128; na II. polugodište 202. Na 36 podružnica šalje se 219 pretplata.

Državnom odvjetništvu šalje se 11 primjeraka (besplatno); nadalje se šalje besplatno na: dr. Ćirila Žižeka, šefa odsjeka za promet stranaca u Ministarstvu Trgovine i Industrije u Beogradu; Centralni presbiro kod predsjedništva ministarskog savjeta Beograd; Društvo za promet stranaca u Zagrebu; Savez trezvene mladeži, Zagreb; Hrvatski skauti (Vilim Kleibl) Beč; Jugoslavensko novinarsko udruženje, Zagreb; kr. direkcija šuma Sušak; Oblasna skupština, odsjek za obrt i ind.; Zagreb; Hrvatski skautski savez, Zagreb.

U zamjenu dajemo naš list: 1. Slovenskom planinarskom društvu »Planinski Vestnik«, Ljubljana; 2. »Omladina« društvo srednjoškolskih hrv. prof. Zagreb; 3. »Hrvatski Radiša«, Zagreb; 4. »Posavski lovac«, Vinkovci; 5. Blgarsko turističko družestvo, Stara Zagora, Bugarska; 6. Redaktion »Der Alpina«, Zofingen; 7. Club Alpine Française, Paris; 8. The Alpine Club, London; 9. Klub Čehoslovenskih turista, Prag; 10. Blgarski Turist, Sofija; 11. Sektion »Austria« des öst. Alpenvereins, Beč; 12. »Turistik Lapja« Budimpešta; 13. Geografsko Društvo, Ljubljana; 14. »Hrvatski Sokol« Zagreb; 15. Polskie Twarzistwo Tatrzansko, Krakov; 16. Jugoslavenski Turizam, Split.

U zamjenu dobivamo: 1. »Planinski Vestnik«, Ljubljana; 2. »Omladina« i Nastavni Vjesnik; 3. »Hrvatski Radiša«, polumjesečnik; 4. »Posavski lovac«, ilustrirani mjesečnik; 5. »Bulgarski Turist«, ilustrirani mjesečnik; 6. »Die Alpen«, ilustrirani mjesečnik; 7. »La Montagne«, ilustrirani mjesečnik; 8. »Alpine Journal«, London; 9. »Časopis Turistu«, Prag; ilustrirani mjesečnik; 10. Spisi Blg. turističkog društva, Stara Zagora; 11. Zeitschrift »Austria«, ilustrirani mjesečnik; 12. »Turistik Lapja«, Budimpešta; 13. »Geografski Vestnik«, Ljubljana; 14. »Hrvatski

Sokol«, mjesecnik, Zagreb; 15. »Povremena planinarska izdanja iz Krakova; 16. Jugoslavenski Turizam, mjesecnik, Split.

Osim toga dobivamo bez zamjene: Sezonski turistički list »Schweiz«, od švicarskog konzulata u Zagrebu; ilustrirane prospekte o svim turističkim važnim krajevima Francuske od francuskog konzulata u Zagrebu. — Ovim zamjenama dolazi naše društvo u posjed vrlo bogate planinarske literature i popune svoje knjižnice, a isto tako i do prijateljskih veza sa planinarskim društvima u vanjskom svijetu.

Izleti. Kako središnjica, tako i velika većina podružnica prirediše u prošloj godini veliki broj izleta za svoje članove, na kojima je sudjelovalo mnogo članstva. Prema sakupljenim podacima ovih je izleta bilo na cijelom našem radnom području blizu 1.200, a ukupni broj sudjelujućih članova računa se na 15.000. Najveći broj članova izletnika bilo je od članova Putne blagajne središnjice, koji na svakom službenom izletu sudjeluju sa najmanje 20—30 članova, a bilo je izleta sa grupama od 80—90 članova. Za svaki službeno oglašeni izlet određuje se i voda puta, koji se prema društvenom pravilniku brine za prevozna sredstva, željezničke karte, prenoćište itd. Poradi povoljne željezničke veze i velikog broja opskrblijenih kuća priređeno je vrlo mnogo izleta u Slovenske planine, gdje su naši planinari ljubezno i bratski susretani. Na najviši vrh u našoj državi Triglav popelo se ove godine preko 300 naših članova, a među njima i velik broj starije i teže kategorije. Pojedinih izleta, koje poduzimaju pojedinci ili manje skupine, bilo je također vrlo mnogo, ali se o tome ne mogu sastaviti točni podaci, jer se takovi ne prijavljaju u našoj poslovničici. Od svih najviše je posjećivan naša Zagrebačka Gora, t. j. njezin najviši vrh Sljeme, jer je tamo udobna i opskrbljena kuća, a osim toga je to i najjeftiniji izlet. Računa se, da je u prošloj godini posjetilo »Tomislavov Dom« do 20.000 ljudi. Više naših članova uspelo se na visoke Alpe (Montblanc, Monte Rosa, Dolomiti, Grossglockner i dr.).

Kongresi i anketе. Izvan nutarnjeg poslovanja društva valja spomenuti, da smo u prošloj godini sudjelovali u zastupanju društvenih interesa:

1. Na kongresu »Asocijacije slavenskih turističkih društava«, koji je održavan 25., 26. i 27. IX. 1928. u Ljubljani (Hotel Union). Na tom kongresu zastupali su naše društvo gg. II. podpredsjednik Mirko Bothe, tajnik g. dr. Zlatko Prebeg i pročelnik kulturno-prosvjetne sekcije dr. Ivo Horvat, koji je tom prigodom i održao javno predavanje »o zaštiti nacionalnih parkova kod nas.« Isto tako je g. dr. Horvat na raspravi kongresa kod toč. 8. izvijestio, da je naše društvo predložilo Veliku Paklenicu, Štirovaču, Bijele Stijene i Plitvička Jezera kao predjele, koji se imadu zaštititi, t. j. proglašiti narodnim parkom i to po američkom tipu. Još mi je spomenuti važan zaključak toga kongresa, da je kod toč. 31 osnovan odsjek za nomenklaturu i terminologiju, u koji je izabran za Jugoslaviju g. dr. Henrik Tuma, član »Slovenskog planinskog društva«.

2. Na kongresu Saveza planinarskih društava u našoj državi, koji je održan 14. X. 1928. g. u Sarajevu. Kao delegati našega društva bili su prisutni na tom kongresu I. podpredsjednik g. prof. dr. Josip Poljak i tajnik dr. Zlatko Prebeg. Pošto je saveznu kancelariju vodilo Srpsko planinsko društvo u Beogradu, to je i ono na tom kongresu podnjelo izvještaj o radu Saveza u minuloj godini. Kao važnije momente sa ovoga kongresa iznosim ovo: Dr. Prebeg kao delegat našega društva stavio je na Savezno predsjedništvo nekoliko pitanja, koja su od presudne važnosti za planinarstvo uopće, a za naše društvo napose, te se je o tim pitanjima povela rasprava i stvoreni su konačni zaključci, koji nas mogu zadovoljiti. Tako je zaključeno, da nova savezna uprava uznaštoji, da se pravilno

raspodijeli i planinarskim društvima svota od D 600.000, koja je predviđena u budžetu kao pomoć društvima za unapređivanje turizma i planinarskih društava. Nadalje da se planinarskim društvima omogući da budu dioničari društva za promet stranaca »Putnik« i tako da mogu uzeti učešća u radu toga društva. Na tom kongresu je i bratsko društvo »Runolist« iz Zagreba primljeno jednoglasno u Savez s time, da sporazumno poradi na što jačoj propagandi i širenju planinarskoga i da naše društvo podupre kod razvitka planinarstva. Konačno je na tom kongresu većinom glasova usvojen predlog Dr. Prebega, koji glasi: »Kongres utvrđuje, da je prema Saveznim pravilima Srijem teritorij »Hrvatskog planinarskog društva,« ali HPD dozvoljava, da društvo »Fruška Gora« osniva na teritoriju Srijema svoje podružnice.« Ovaj je predlog primljen sa 73 protiv 22 glasa. »Slovensko planinsko društvo« sa 90 glasova suzdržalo se od glasanja. Još je jedna od važnih točaka bila na dnevnom redu: »promjena saveznih pravila«, ali je radi toga, što tehnički dio nije bio potpuno završen i nacrt pravila nije na vrijeme bio poslan svim saveznim društvima na proučavanje, zaključeno, da se ovo pitanje raspravi na izvanrednom kongresu, koji se imao sazvati za 13. I. 1929. g. u Zagrebu. Međutim do toga nije došlo. Saveznu kancelariju preuzele je društvo »Fruška Gora« u Novom Sadu, kojemu po redu pripada.

3. Na kongresu »Asocijacije slavenskih turističkih društava,« koji je održan od 22. do 28. IX. 1929. u Sofiji, zastupao je naše društvo g. Makso Hrovatin sa punomoći i instrukcijama, pošto su naši delegati bili s užbom spriječeni. Ovdje mi je ugodna dužnost spomenuti lijep i čisto planinarski gest g. Hrovatina. Naše je naime društvo ponudilo g. Hrovatinu u ime putnih troškova za zastupanje D 1000, a taj je iznos g. Hrovatin u cijelosti poklonio našem društvu u korist gradnje kuća, na čemu mu i sa ovog mjesto budi izrečena duboka hvala.

4. Nadalje naše je društvo na poziv zagrebačke komore za trgovinu, obrt i industriju sudjelovalo 18. III. 1929. na anketi, koja je na poziv g. Ministra Trgovine i Industrije vijećala o novom zakonu o unapređenju turizma. Stručno mišljenje ne samo o zakonskom uređenju turizma, nego i o namjeravanom reguliranju i proširenju obima rada planinarskih društava, dakle o njihovoj reorganizaciji, koje je izradio naš stručnjak g. dr. I. Krajač, a na anketi zastupao naš predsjednik, jednoglasno je usvojeno kao podloga za izradbu mišljenja komore o tom zakonu; a ujedno smo ga u prijepisu dostavili g. Ministru dru Ž. Mažuraniću.

5. Na poziv direkcije državnih željeznica u Zagrebu sudjelovali smo 30. VII. 1929. na anketi o voznom redu za godinu 1930/31., zastupani po II. podpredsjedniku g. Mirku Bothe-u i odborniku g. Vlatku Zenzu, koji su predložili:

1. Da vlak br. 628/629 prama Ljubljani i Mariboru kreće kroz cijelu sezonu kao nedjeljni izletnički vlak t. j. i poslije 16. IX. t. g.

2. Da se uspostavi nedjeljni izletnički vlak Varaždin—Golubovec sa polaskom iz Varaždina u 5 sati ujutro.

3. Da se uspostavi bar nedjeljom večernji osobni vlak iz Sušaka preko Gorskog Kotara do Zagreba.

I u buduće će naše društvo uzeti učešća kod svih ovakovih anketa i rasprava, pa stoga apeliramo na članstvo, da nam u tom pogledu pomogne i sva svoja opažanja i eventualne konkretnе predloge podnese pismeno, da ih možemo proučiti i u danom momentu podnijeti nadležnim na odluku.

6. Kako je iz novina poznato, sastao se je 29. i 30. IX. t. g. na Plitvičkim Jezerima Ocjenjivački sud za ocjenu regulatorne osnove za Plitvička Jezera, pa je na poziv g. Ministra Šuma i Ruda: naše društvo u tome radu sudjelovalo,

raspodijeli i planinarskim društvima svota od D 600.000, koja je predviđena u budžetu kao pomoć društvima za unapređivanje turizma i planinarskih društava. Nadalje da se planinarskim društvima omogući da budu dioničari društva za promet stranaca »Putnik« i tako da mogu uzeti učešća u radu toga društva. Na tom kongresu je i bratsko društvo »Runolist« iz Zagreba primljeno jednoglasno u Savez s time, da sporazumno poradi na što jačoj propagandi i širenju planinarskoga i da naše društvo podupre kod razvitišta planinarstva. Konačno je na tom kongresu većinom glasova usvojen predlog Dr. Prebega, koji glasi: »Kongres utvrđuje, da je prema Saveznim pravilima Srijem teritorij »Hrvatskog planinarskog društva« ali HPD dozvoljava, da društvo »Fruška Gora« osniva na teritoriju Srijema svoje podružnice.« Ovaj je predlog primljen sa 73 protiv 22 glasa »Slovensko planinsko društvo« sa 90 glasova suzdržalo se od glasovanja. Još je jedna od važnih točaka bila na dnevnom redu: »promjena saveznih pravila«, ali je radi toga, što tehnički dio nije bio potpuno završen i nacrt pravila nije na vrijeme bio poslan svim saveznim društvima na proučavanje, zaključeno, da se ovo pitanje raspravi na izvanrednom kongresu, koji se imao sazvati za 13. I. 1929. g. u Zagrebu. Međutim do toga nije došlo. Saveznu kancelariju preuzele je društvo »Fruška Gora« u Novom Sadu, kojemu po redu pripada.

3. Na kongresu »Asocijacije slavenskih turističkih društava«, koji je održan od 22. do 28. IX. 1929. u Sofiji, zastupao je naše društvo g. Makso Hrovatin sa punomoći i instrukcijama, pošto su naši delegati bili s užom spriječeni. Ovdje mi je ugodna dužnost spomenuti lijep i čisto planinarski gest g. Hrovatina. Naše je naime društvo ponudilo g. Hrovatinu u ime putnih troškova za zastupanje D 1000, a taj je iznos g. Hrovatinu u cijelosti poklonio našem društvu u korist gradnje kuća, na čemu mu i sa ovog mjesta budi izrečena duboka hvala.

4. Nadalje naše je društvo na poziv zagrebačke komore za trgovinu, obrt i industriju sudjelovalo 18. III. 1929. na anketi, koja je na poziv g. Ministra Trgovine i Industrije vijećala o novom zakonu o unapređenju turizma. Stručno mišljenje ne samo o zakonskom uređenju turizma, nego i o namjeravanom reguliranju i proširenju obima rada planinarskih društava, dakle o njihovoj reorganizaciji, koje je izradio naš stručnjak g. dr. I. Krajač, a na anketi zastupao naš predsjednik, jednoglasno je usvojeno kao podloga za izradbu mišljenja komore o tom zakonu; a ujedno smo ga u prijepisu dostavili g. Ministru dru Ž. Mažuraniću.

5. Na poziv direkcije državnih željeznica u Zagrebu sudjelovali smo 30. VII. 1929. na anketi o voznom redu za godinu 1930/31., zastupani po II. podpredsjedniku g. Mirku Bothe-u i odborniku g. Vlatku Zenzu, koji su predložili:

1. Da vlak br. 628/629 prama Ljubljani i Mariboru kreće kroz cijelu sezonu kao nedjeljni izletnički vlak t. j. i poslije 16. IX. t. g.

2. Da se uspostavi nedjeljni izletnički vlak Varaždin—Golubovec sa postolom iz Varaždina u 5 sati ujutro.

3. Da se uspostavi bar nedjeljom večernji osobni vlak iz Sušaka preko Gorskog Kotara do Zagreba.

I u buduće će naše društvo uzeti učešća kod svih ovakovih anketa i rasprava, pa stoga apeliramo na članstvo, da nam u tom pogledu pomogne i sva svoja opažanja i eventualne konkretne predloge podnese pismeno, da ih možemo proučiti i u danom momentu podnijeti nadležnim na odluku.

6. Kako je iz novina poznato, sastao se je 29. i 30. IX. t. g. na Plitvičkim Jezerima Ocjenjivački sud za ocjenu regulatorne osnove za Plitvička Jezera, pa je na poziv g. Ministra Šuma i Ruda i naše društvo u tome radu sudjelovalo,

zastupano po odborniku i bivšem predsjedniku g. dr. Ivanu Krajaču i dru. Ivi Horvatu. Osim zaštite interesa našeg društva u pogledu zemljišta, na kom bi se imao sagraditi planinarski dom na Plitvičkim Jezerima, naši su delegati živo sudjelovali i u ostalom dijelu rasprave, a osobito g. dr. Krajač kao priznati stručnjak za probleme turizma, a g. dr. Ivo Horvat u pitanju zaštite prirodnog karaktera Plitvičkih Jezera.

7. Očeviđ na Sljemenu. Jedan od važnih društvenih posala obavljen je 13. V. t. g., kad je na molbu našega društva i na poziv gradske općine obavljen očevid na samom Sljemenu. Sudjelovali su svi članovi gradskog šumskog odbora na čelu sa gradonačelnikom g. dr. Stjepanom Srkuljem. Od strane našeg društva bili su prisutni: predsjednik g. Pasarić, II. podpredsjednik g. Bothe, tajnik dr. Prebeg, zamjenik g. J. Vučak i od članova g. Vladimir Weiler.

Od strane šumskog odbora sudjelovali su gradski zastupnici gg.: Kantoci Teodor, Krčelić Josip, Machnik Artur, Milošević Ivo, Dr. Prebeg Vladimir. Tabačnik Šandor, Dr. Juriša Ivan. Od gradskog zastupstva zastupnici gg.: Dr. Hofer Nikola, Perušić Špiro, Rittig Svetozar, Reberski Josip. Od strane uprave gradske šume gradski nadšumar: g. Ing. Leuštek Albin; kao voditelj zapisnika gradski tajnik g. Dr. Matica Zvonimir.

Na tom očevidu raspravljena su sva pitanja, koja su interesirala naše društvo, a po kojima su kod gradskog poglavarsvta postojale naše molbe, a to su:

1. Utvrđenje granice terase pred »Tomislavovim domom«. Doznačen nam je cijeli pretprostor do ceste i taj je već isplaniran; 2. Uporaba pašnjaka — odobrena; 3. Trasa za telefonski vod uz cestu — odobrena; 4. Markacije na Sljemenu; u sporazumu sa nadšumarom; 5. Služnost puta od Sljemena do Frölichove nastambe; 6. Sječa stabala južno od ceste za otvaranje vidika na Savsku dolinu — Odobreno i naloženo šumskoj upravi, da posijeće sva označena stabla. To je učinjeno; 7. Uređenje puta za okretanje vozila istočno od plan. kuće na trošak društva — odobreno; 8. Zemljiste iza kuće da se upotrebi za nasipanje kod planiranja terase u dužini od 25 i u dubini 8 m, a na njemu stojećih 6 stabala da porušimo i upotrijebimo. — Odobreno i učinjeno; 9. Zatim je očevid prenesen na malo Sljeme kod Kulmerove lugarnice, koju smo tražili u zakup, te nam je na licu mjesta preporučeno, da podnesemo molbu i plan, izmjeru zemljista, što smo i učinili; 10. Kod toga valja još spomenuti, da je zaključeno, da šumska uprava o svom trošku izgradi 4 zidane pokrite pečenjare; da ne bi izletnici svuda po šumi palili vatru i to: kod piramide, kod Sv. Jakoba, na Kraljičinom zdencu i na Adolfovcu.

Iz ovoga se razabire, da nam je gradska općina i šumski odbor izašao u susret i uvažio naše molbe u znak priznanja za naš nesebični i produktivni rad, pa je meni dužnost, da sa ovoga mjesta i ovom svečanom zgodom zahvalim u ime našega društva svima prisutnima na tom očevidu i da ih ovim putem zamolim, da nam i nadalje sačuvaju svoju naklonjenost.

Propaganda. Na polju propagande razvoj djelatnosti našega društva sastajao se u priređivanju planinarskih predavanja, izložba, proslava, svečanosti i zabava.

Iznosim ovdje hronološkim redom sve, što je na tom polju urađeno:

A) Predavanja. U svemu kod matice, podružnica i u školama održano je 38 planinarskih stručnih i znanstvenih predavanja i to:

1. 3. III. 1928. prof. Vladimir Stahuljak »Julske Alpe i Triglav (kod podružnice »Zrin« u Petrinji).

2. 8. VII. 1928. prof. Vladimir Stahuljak »Julske Alpe i Triglav (kod podružnice »Skradski Vrh« u Skradu).

zastupano po odborniku i bivšem predsjedniku g. dr. Ivanu Krajaču i dru. Ivi Horvatu. Osim zaštite interesa našeg društva u pogledu zemljišta, na kom bi se imao sagraditi planinarski dom na Plitvičkim Jezerima, naši su delegati živo sudjelovali i u ostalom dijelu rasprave, a osobito g. dr. Krajač kao priznati stručnjak za probleme turizma, a g. dr. Ivo Horvat u pitanju zaštite prirodnog karaktera Plitvičkih Jezera.

7. Očevid na Sljemenu. Jedan od važnih društvenih posala obavljen je 13. V. t. g., kad je na molbu našega društva i na poziv gradske općine obavljen očevid na samom Sljemenu. Sudjelovali su svi članovi gradskog šumskog odbora na čelu sa gradonačelnikom g. dr. Stjepanom Srkuljem. Od strane našeg društva bili su prisutni: predsjednik g. Pasarić, II. podpredsjednik g. Bothe, tajnik dr. Prebeg, zamjenik g. J. Vučak i od članova g. Vladimir Weiler.

Od strane šumskog odbora sudjelovali su gradski zastupnici gg.: Kantoci Teodor, Krčelić Josip, Machnik Artur, Milošević Ivo, Dr. Prebeg Vladimir. Tabačnik Šandor, Dr. Juriša Ivan. Od gradskog zastupstva zastupnici gg.: Dr. Hofer Nikola, Perušić Špiro, Rittig Svetozar, Reberski Josip. Od strane uprave gradske šume gradski nadšumar: g. Ing. Leuštek Albin; kao voditelj zapisnika gradski tajnik g. Dr. Matica Zvonimir.

Na tom očevidu raspravljena su sva pitanja, koja su interesirala naše društvo, a po kojima su kod gradskog poglavarstva postojale naše molbe, a to su:

1. Utvrđenje granice terase pred »Tomislavovim domom«. Doznačen nam je cijeli pretprostor do ceste i taj je već isplaniran; 2. Uporaba pašnjaka — odobreno; 3. Trasa za telefonski vod uz cestu — odobrena; 4. Markacije na Sljemenu; u sporazumu sa nadšumarom; 5. Služnost puta od Sljeme do Frölichove nastambe; 6. Sječa stabala južno od ceste za otvaranje vidika na Savsku dolinu — Odobreno i naloženo šumskoj upravi, da posječe sva označena stabla. To je učinjeno; 7. Uređenje puta za okretanje vozila istočno od plan. kuće na trošak društva — odobreno; 8. Zemljište iza kuće da se upotrebi za nasipanje kod planiranja terase u dužini od 25 i u dubini 8 m, a na njemu stojećih 6 stabala da porušimo i upotrijebimo. — Odobreno i učinjeno; 9. Zatim je očevid prenesen na malo Sljeme kod Kulmerove lugarnice, koju smo tražili u zakup, te nam je na licu mjesta preporučeno, da podnesemo molbu i plan, izmjeru zemljišta, što smo i učinili; 10. Kod toga valja još spomenuti, da je zaključeno, da šumska uprava o svom trošku izgradi 4 zidane pokrite pećenjare; da ne bi izletnici svuda po šumi palili vatru i to: kod piramide, kod Sv. Jakoba, na Kraljičinom zdencu i na Adolfovcu.

Iz ovoga se razabire, da nam je gradска općina i šumski odbor izšao u susret i uvažio naše molbe u znak priznanja za naš nesobični i produktivni rad, pa je meni dužnost, da sa ovoga mjesta i ovom svečanom zgodom zahvalim u ime našega društva svima prisutnima na tom očevidu i da ih ovim putem zamolim, da nam i nadalje sačuvaju svoju naklonjenost.

Propaganda. Na polju propagande razvoj djelatnosti našega društva sastajao se u priređivanju planinarskih predavanja, izložba, proslava, svečanosti i zabava.

Iznosim ovdje hronološkim redom sve, što je na tom polju urađeno:

A) Predavanja. U svemu kod matice, podružnica i u školama održano je 38 planinarskih stručnih i znanstvenih predavanja i to:

1. 3. III. 1928. prof. Vladimir Stahuljak »Julske Alpe i Triglav (kod podružnice »Zrin« u Petrinji).

2. 8. VII. 1928. prof. Vladimir Stahuljak »Julske Alpe i Triglav (kod podružnice »Skradski Vrh« u Skradu).

3. 25. IX. 1928. Dr. Ivo Horvat »O zaštiti nacionalnih parkova u našoj državi« (na kongresu »Asocijacije slavenskih turističkih društava« u Ljubljani).
4. 7. XI. 1928. Dr. Josip Oblak član Slovenskog planinarskog društva »O visokoj Tatri« (kod središnjice u Zagrebu).
5. 21. XI. 1928. prof. Gjuro Szabo »Stari i novi Zagreb (u Zagrebu).
6. 28. XI. 1928. prof. Gjuro Szabo — nastavak »Stari i novi Zagreb« (u Zagrebu).
7. 10. XII. 1928. g. Arwend Möhn iz Münchena »Na skijama od Wiener Schneberga do Mont-blanca« (u Zagrebu).
8. 15. XII. 1928. prof. Vladimir Stahuljak — »Savinske Alpe« (u III. ženskoj učiteljskoj školi u Zagrebu).
9. 19. XII. 1928. prof. Vladimir Stahuljak »Savinske Alpe« (na II. drž. realnoj gimnaziji u Zagrebu).
10. 20. XII. 1928. Konjički poručnik g. Slavko Adamović »Čitanje i upoznavanje specijal-karata« (kod podružnice »Papuk« u Virovitici).
11. 21. XII. 1928. prof. Vladimir Stahuljak — »Karavanke« (na I. ženskoj učiteljskoj školi u Zagrebu).
12. 22. XII. 1928. prof. Vladimir Stahuljak — »Karavanke« (na IV. ženskoj učiteljskoj školi u Zagrebu).
13. 6. I. 1929. prof. Vladimir Stahuljak »Savinske Alpe i Triglav« (kod podružnice »Ravna Gora« u Varaždinu).
14. 12. I. 1929. kapetan Finch, iz Londona glasoviti engleski alpinist »O usponu na Mount Everest 8862 m« (u Zagrebu).
15. 13. I. 1929. Kapetan Finch iz Londona na sveopći zahtjev ponovio »O usponu na Mount Everest 8862 m« (u Zagrebu).
16. 19. I. 1929. prof. Vladimir Stahuljak — »Savinjske Alpe i Triglav« (na IV. ženskoj učiteljskoj školi u Zagrebu).
17. 20. II. 1929. prof. Vladimir Stahuljak — »Karavanke« — (na II. ženskoj učiteljskoj školi u Zagrebu).
18. 23. I. 1929. prof. Vladimir Stahuljak — »Karavanke« (na muškoj učiteljskoj školi u Zagrebu).
19. 24. I. 1929. prof. Vladimir Stahuljak — »Savinjske Alpe i Triglav« (na muškoj učiteljskoj školi u Zagrebu).
20. 27. I. 1929. prof. Vladimir Stahuljak — »Karavanke i Triglav« (kod podružnice »Ravna Gora« u Varaždinu zajedno sa ekstenzom).
21. 30. I. 1929. sveuč. prof. Dr. V. Škorić — »Colorado« u zemlji plemenih kanjona (u Zagrebu).
22. 2. II. 1929. prof. Vladimir Stahuljak — »Savinjske Alpe i Karavanke« (kod podružnice »Zrin« u Petrinji zajedno sa ekstenzom).
23. 3. III. 1929. prof. Vladimir Stahuljak »Naše Alpe« (kod podružnice »Jankovac« u Osijeku).
24. 6. III. 1929. sveuč. prof. dr. Boris Zarnik »O životinjama visokog gorja« (u Zagrebu).
25. 20. III. 1929. prof. Gjuro Szabo — »Dolac, Kaptol i Katedrala« (u Zagrebu).
26. 1. V. 1929. prof. Vladimir Stahuljak »Kapela i Velebit« (kod podružnice »Martinšćak« u Karlovcu).
27. 10. VI. 1929. prof. Dr. Josip Poljak »O znamenitim špiljama u Hrvatskom kršu« u ciklusu predavanja u »prosvjetnom tjednu« pod općim naslovom »Lijepa naša domovina« (u pučkom sveučilištu u Zagrebu).

28. 10. VI. 1929. dr. Ivo Horvat »O zaštitnim parkovima u Hrvatskoj« u ciklusu predavanja u »prosvjetnom tjednu« pod općim naslovom »Lijepa naša domovina« (u pućkom sveučilištu u Zagrebu).

29. 10. VI. 1929. prof. Vladimir Stahuljak — »Naše gore i njihov najviši vrh« (kod podružnice »Oštrelj« u Zlataru).

30. 17. VI. 1929. prof. Vladimir Stahuljak »Naše Alpe« (kod podružnice »Martinčak« u Karlovcu).

31. 20. VI. 1929. prof. Vladimir Stahuljak »Kroz Sloveniju« (kod učiteljskih abiturijentica u Zagrebu).

32. Profesor dr. Ercegović »Tajne bilinskog svijeta« (3 predavanja kod podružnice »Mosor« u Splitu).

33. Ing. Marchi »Metereologija za planinare« kod podružnice »Mosor« u Splitu).

34. Prof. Girometta »Pojavi Krša, Glečeri, Ispaše u Biokovu planini i Otok Šolta« (3 predavanja kod podružnice »Mosor« u Splitu).

Da je prošla poslovna godina bila ovako bogata predavanjima, valja u zasluge upisati pročelniku kulturno-prosvjetne sekcije g. dr. Ivi Horvatu i II. podpredsjedniku g. Mirku Bothe-u, koji su uložili mnogo truda i dobre volje, a posebna zasluga i hvala ide našeg rekordera g. prof. Vladimira Stahuljaka, koji je po školama i kod naših podružnica sam održao 18 predavanja.

B. Izložbe.

1. Od 25. do 30. VIII. 1928. podružnica »Papuk« u Virovitici sudjeluje sa velikim uspjehom na gospodarsko-kulturnoj izložbi u Virovitici sa posebnim odjeljenjem: planinarska izložba slika, i dobiva diplomu.

2. O Uskrsu 1929. podružnica »Bilo« u Koprivnici priredila je vrlo uspјelu planinarsku izložbu slika, koja je bila vrlo dobro posjećena i pobudila živo zanimanje za planinarstvo. (Hrvatski planinar br. 5. 1929.).

3. Od 28. VII. do 8. VIII. 1929. podružnica »Velebit« na Sušaku priredila je planinarsku foto-izložbu uz veliko zauzimanje potpredsjednika i pročelnika foto-sekcije g. Jurice Ružića te uz suradnju vrsnog foto-amatera g. Čede Kuševića, koji je sam od 278 izloženih fotografija izložio 109 komada. Izložba je bila veoma lijepo i ukusno aranžirana, te su u sretnim kombinacijama vrlo uspjelo prikazani »planina i more«: Okolica Sušaka, Obruč i Gorski Kotar vrlo su plastično prikazani. I ova je izložba dokaz velike životne sposobnosti naše podružnice »Velebit« na Sušaku, čijem se uspjehu veoma radujemo.

C. Proslave i svečanosti. U ovom dijelu čast mi je prikazati slavnoj glavnoj skupštini sve one proslave i svečanosti, koje je naše društvo održalo, kao i one, koje su priredila druga savezna društva ili podružnice, a na kojima je naše društvo po delegatima bilo zastupano.

1. 2. IX. 1928. priredilo je bratsko Društvo Hrvatskih Planinara »Runolist« svečano otvorenje spilje »Vrlovke«, kod kojega je naše društvo zastupano vrlo velikim brojem članova.

2. 19. V. 1929. Na Duhove obavljen je svečano otvorenje planinarske kuće na Gornjem Jelenju (882 m), na kojem je bio zastupan veliki broj naših podružnica od Koprivnice do Sušaka, dok je od središnjice bilo 8 odbornika i 63 člana na čelu sa predsjednikom g. Pasarićem, koji je i obavio svečano otvorenje kuće i čestitao podružnici »Runolist« u Lokvama, inicijativom koje došlo je do ove prigodne kupnje kuće, koja je zajedno sa okolnim zemljишtem stajala 25.000 dinara. »Slovensko planinsko društvo« bilo je na ovoj svečanosti zastupano po gosp. Maksu Hrovatinu, opće poznatom prijatelju našega društva.

odličnom planinarskom drugu. Potonji opis ove svečanosti odštampan je u 6. broju »Hrvatskog Planinara«.

3. 26. V. 1929. zastupali su naše društvo gg. predsjednik J. Pasarić i potpredsjednik g. Mirko Bothe na posveti i otvorenju planinarske kuće na Donačkoj Gori, koju je sagradila podružnica SPD-a u Rogaškoj Slatini.

4. 29. VI. 1929. na Petrovo svečanom je načinom otvorena nova planinarska kuća na Visočici (1619 m), koju je sagradila agilna podružnica »Visočica« u Gospicu velikim zauzimanjem i nastojanjem njezinog predsjednika g. I. Gojtana. Potanji opis ove svečanosti priopćen je u 7. broju »Hrvatskog Planinara« za god. 1929.

5. 28. VII. 1929. proslavljenja je na vrlo svečan i dostojanstven način 40. godišnjica željezne piramide na Sljemenu uz sudjelovanje velikog broja članova, izletnika, građana i seljaka. Službu Božju i posvetu obavio je iz blagonaklonosti preč. g. Leopold Rusan, župnik Remetski uz asistenciju našeg predsjednika g. Pasarića i člana g. Žmare. Za ovu prigodu sastavio je naš predsjednik g. Josip Pasarić »Spomenispis«, koji je priložen 8. broju »Hrvatskog Planinara«, gdje je i opis svečanosti posebno otisnut.

6. 11. VIII. 1929. zastupao nas je g. prof. Vladimir Stahuljak kod posvete mosta na Rječini, koju svečanost je priredila naša najmlađa podružnica »Učka« u Kastvu, a tom je prilikom posjetio i foto-amatersku izložbu, koju je priredila naša podružnica »Velebit« na Sušaku.

7. 15. VIII. 1929. obavljeno je svečano otvorenje »Vinterjeve kuće« na Pesku (1382 m) pod Roglom na Pohorju, koju je sagradila Dravinjska podružnica SPD-a u Konjicama, koja nas je na tu svečanost posebnim pismom pozvala, a zastupao nas je i opet g. prof. Vladimir Stahuljak.

8. 18. VIII. 1929. zastupano je naše društvo po odborniku g. Zenu na Mirnoj Gori kod otvorenja nove planinarske kuće »Slovenskog planinarskog društva«.

9. 1. IX. 1929. doživjelo je i Hrvatsko Zagorje, da mu se otvorí prva planinarska kuća na Ivančici zajedno sa novo sagrađenom željeznom piramidom. da se time omogući lakše posjećivanje Zagorskih planina.

Ova je proslava obavljena na veoma svečan način a uz sudjelovanje velikog broja planinara iz svih krajeva, dok je osobito utješno, da je na toj proslavi zapažen veoma veliki broj okolišnih seljaka i seljakinja. Tomu važnom događaju posvećen je 9. broj »Hrvatskog Planinara« sa 9 slikama.

10. 8. IX. 1929. priredila je naša podružnica »Gvozd« u Sisku, na čelu sa neumornim svojim predsjednikom g. Viktorom Borovečkim i njegovim tajnikom g. Brkićem, ugodno iznenadenje kako za nas tako i za same Siščane. Toga je dana naime obavljeno svečano otvorenje i posveta novosagrađene drvene piramide i planinarskog paviljona na Viktorovcu kraj Siska. Svečanu misu i blagoslov obavio je tamošnji župnik g. Borković uz asistenciju pjevačkog zbora iz Siska. Na toj svečanosti sudjelovalo je mnoštvo Siščana i oko 60 naših članova iz Zagreba. Poslije podne razvila se je vrlo animirana planinarska zabava uz svirku tamošnje željezničarske glazbe.

11. 26. IX. 1929. preuzeto je na skroman način novo sagrađeno sklonište na Rožanskim Kukovima u Sjevernom Velebitu, gdje je naše društvo zastupao g. dr. Krajač, inicijator ovog skloništa.

D) Z a b a v e. Svaki poletan i radin čovjek traži nakon rada i malo razbijanje i zabave, pa je jasno, da ni planinari ne bježe od toga; naprotiv oni su poznati kao veseli i vedri ljudi, uvijek nasmijana lica i spremni na šalu i

zabavu, a kako su i praktični ljudi, oni znaju spojiti ugodno sa korisnim, pa je njihova zabava ujedno i vrelo prihoda.

I ovdje će hronološkim redom prikazati, šta smo na tom polju društvenosti uradili:

1. 4. XII. 1928. priredila je naša putna blagajna svoju uobičajenu »Nikolinsku zabavu« u restauraciji »Janje«, koja je bila vrlo dobro posjećena.

2. 31. XII. 1928. bila je u »Tomislavovom domu« na Sljemenu tradicionalna »Silvestrova večer« uz mnogo šale, pjesme i glazbe, a o ponoći odigrano je planinarsko kolo oko piramide na Sljemenu uz glazbu i baklje.

3. 1. I. 1929. naša podružnica »Bjelašnica« u Sarajevu priredila je za svoje članove »Planinarsko sijelo« u Hrvatskom klubu.

4. 16. I. 1929. bila je planinarska zabava podružnice »Gvozd« u Sisku u korist gradnje piramide i paviljona na Viktorovcu, na kojoj je sudjelovalo i mnogo članova iz Zagreba.

5. 19. I. 1929. »Bjelašnica« u Sarajevu ponavlja svoje sijelo, jer je prvo vrlo dobro uspjelo.

6. 26. I. 1929. priredili smo za naše članove popularnu pokladnu redutu »Noć na Velebitu« u svim prostorijama Hrv. Sokola i Kola sa dvije glazbe i sa vrlo ukusnom i originalnom dekoracijom dvorane Sokola po nacrtima i aranđmentu našeg člana g. prof. Šulentića i uz vrlo veliki posjet.

7. 6. II. 1929. planinarska pokladna zabava podružnice »Bjelašnice« u Sarajevu.

8. 9. II. 1929. planinarska pokladna noć na Sušaku, koju je priredila naša podružnica »Velebit« sa osobito biranim programom, u kojem sudjeluje i naša grupa »Planinarskih svatova«, koja je sa ogromnim uspjehom nastupila i na redu u Zagrebu. Posjet neopisivo velik.

9. U veljači 1929. priredila je i naša podružnica »Mosor« u Splitu dvije društvene veselice sa koncertom i plesom, i to jednu u Splitu, a drugu u Žrnovnici kraj Splita.

10. 9. III. 1929. društvena veselica na Sušaku priredjena je po podružnici »Velebit«.

11. 9. VI. 1929. planinarska veselica naše putne blagajne u bašći Puntijara u Gračanima.

12. 3. VIII. 1929. podružnica »Vinica« u Dugaresi proslavila je 5-godišnjicu svoga opstanka spojenu sa zabavom i plesom. Maticu zastupao je na toj proslavi g. prof. Vladimir Stahuljak st.

13. 22. IX. 1929. vrlo uspjela vrtna zabava, koju je priredila naša »Omladinska sekcija« na Vinovrhu kraj Zagreba.

Građevna djelatnost. Narodna: »Nije majstor onaj, koji razvaljuje, već onaj, koji izgrađuje«. Konstruktivni rad našega društva nije mogao biti nezapažen od nadležnih faktora, te su kao pojmljiva posljedica počele pomalo stizati i razne pripomoći javnih oblasti, od kojih je najzamašnija ona Oblasne samouprave Zagrebačke Oblasti. Tom je pripomoći omogućeno našem društvu da prosljedi u izgrađivanju programom predviđenih planinarskih objekata i sve jačem širenju planinarstva.

U izvršivanju toga programa naše je društvo zajedno sa svojim radnim podružnicama samo u ovoj godini sagradilo i predalo na uporabu planinarama: 7 planinarskih objekata.

1. Planinarska kuća na Gornjem Jelenju, vrlo zgodna kao ishodišna točka za Rišnjak i okolne vrhove (prirodna kupnja za 25.000 dinara).

2. »Gajtanov dom« na Visočici, sagrađen velikim nastojanjem predsjednika podružnice »Visočica« u Gospiću, g. Ivana Gojtna.

3. Planinarska kuća na Ivančici, djelo marne podružnice »Ivančice« u Ivancu, prozvana imenom našeg predsjednika g. Josipa Pasarića.

4. Koliba na Rožanskim Kukovima u Sjevernom Velebitu, po zamisli g. dra. Ivana Krajača.

5. Planinarski paviljon na Viktorovcu kod Siska, sagrađen darovima uglednih Siščana, a nastojanjem predsjednika Sisačke podružnice »Gvozd«, g. Borovečkoga.

6. Željezna piramida na Ivančici, sagrađena istovremeno sa kućom po istoimenoj podružnici.

7. Drvena piramida na Viktorovcu kod Siska sagrađena kao i paviljon nastojanjem Sisačke podružnice.

Osim ovih građevina izvršeni su i ovi popravci i dogradnje:

1. Željezna piramida na Sljemenu. Popravak gromobrana i nanovo ličenje troškom od 5.765.— dinara.

2. Željezna piramida na Plješivici. Popravak i nanovo ličenje troškom 1.600.— dinara.

3. Mesićeva kuća na Japetiću popravljena nastojanjem podružnice »Japetić« u Samoboru.

4. Vrlo agilna podružnica »Velebit« na Sušaku izgradila je prošle godine troškom od 8.000.— D na ulazu planinarske kuće pod Obručem prostranu verandu, koja se vremenom pokazala kao vrlo potrebna, jer se s nje pruža krasan vidik na Kvarner i Istru, pa je vrlo zgodna za boravak na svježem zraku i za sunčanje. Drvenu građu za tu verandu darovala je tvrtka Medvedić i Clani, kojoj i ovdje izričemo iskrenu hvalu.

5. »Tomislavov dom« na Sljemenu, koji koji odbacuje godišnje oko 60—80.000 dinara, trebalo je sa osobitom pomnjom urediti, pa je u razne investicije, za terasu i za popravke utrošeno oko 130.000— dinara. Tu je nanovo planiran i ureden cijeli pre prostor pred kućom i nabavljeno je 45 komada novih stolova sa klupama i stolicama od jake borovine sa hrastovim stupovima, što je sve vrlo slikovito usaćeno u terasu pred domom. Nadalje je popunjeno manjkavni inventar i nabavljena je nova posteljina (madraci, pernati pastuci, jastučnice, ručnici, plahte i gunjevi), a osam soba je opremljeno novim pokućtvom (ormari za odijelo, ogledala, noćni ormarići, klinčanice i stolci) tako, da će stalni gosti imati zaista mnogo ugodniji i udobniji boravak u domu, no što je do sada bilo. Budući da na taj način južni dio doma od prizemlja do drugog kata ima veći komfor nego sjeverni dio, to smo za ljetne mjesecce uveli taksu od 5.— dinara po ležaju i po danu u korist nabave inventara i popravka kuće, i to za sobe br. 1, 3, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 i 26. Osim toga je napravljena nova ograda oko terase i uređena kanalizacija, a ovih se dana izvode popravci na uređaju centralnog loženja.

Za higijenu doma poskrbljeno je na taj način, što gosti od 3 dana dalje ne mogu stanovati u domu bez liječničke svjedodžbe, da ne boluju od zarazne bolesti, koju izdaje društveni liječnik g. dr. Ivan Cerne, Marovska ulica 9. Postavljena je nova limena škrabica za poštu, što je darovao g. Viktor Škendrović, limarski obrtnik u Zagrebu.

Sve pripremne tehničke radnje, revizije i pohvalbe za naprijed spomenute građevne radnje prošle su kroz ruke našeg tehničkog stručnjaka i pročelnika građevne sekcije g. nadsavjetnika Augusta pl. Pisačića i njegova vrijednog

suradnika g. Josipa Monjca, kojima se veliki dio ovog uspješnog rada ima upisati u zasluge.

Telefon i električno svjetlo za ovu godinu nismo mogli uvesti u dom, jer još nisu završene sve formalnosti, ali se na tome radi i ima nade, da ćemo do godine i o tom moći pozitivno izvijestiti.

Još mi je spomenuti, da su započete predradnje za planinarsku kuću na Kleku, za koju nam je zemljište osigurano, a od oblasne samouprave osječke oblasti dobili smo 5.000 dinara pripomoći. Sklonište u Mrzloj vodici ponovno je otvoreno našim članovima, a ono na Smrekovcu popraviti će se i uređiti. Prihodi za gradnju planinarskog doma i muzeja nešto su se povećali, jer je i Oblasna samouprava zagrebačke oblasti ove godine podijelila pripomoć od 30.000 dinara. Ali još je uvijek svota premašena, a da bi se moglo pomišljati na gradnju.

Pri kraju moga izvještaja moram izraziti najsrdačniju hvalu svima onima koji su nas na bilo koji način potpomogli u našem nastojanju, a posebna hvala i priznanje ide našu uglednu štampu, koja je u svakoj prigodi i najpripravnije podupirala naša djela, uvrštavajući sve naše društvene vijesti besplatno. Društvu »Hrvatska žena«, koje nam opetovano pruža svoje gostoprimstvo u svojim prostorijama, izričemo usrdnu hvalu.

Sastavljući ovaj izvještaj bila mi je želja, da pred vas iznesem što iscrpniće cijelokupan rad našega društva, da možete lakše prosuditi, što smo radili i kako smo radili i da nam nakon što objektivno prosudite dадете vašu odrešnicu. Velik je posao koji smo obavili, pa ako je što propušteno, ili pogriješeno, molim vas da vjerujete, da nije hotimično učinjeno. Uložili smo u taj rad svu ljubav za naše društvo i za planinarstvo, radili smo srcem i mozgom i iskreno se radovali svakom i najneznatnijem uspjehu.

Išli smo stopama osnivača i zasluznoga reformatora i ideologa hrvatskoga planinarstva g. dra. Ivana Krajača i to nas uzdržaje u vjeri, da smo pošli pravim putem.

Mislim, da je kulturnom čovjeku najveće zadovoljstvo rad, a najveća sjećanost uspjeh toga rada, pa da smo ovako radeći na najsvećaniji način i dostoјno proslavili 55 obljetnicu našega društva. Time završujem i molim slavnu glavnu skupštinu, da ovaj moj izvještaj primi na znanje. (Odobravanje i klanjanje »Živio!»).

Predsjednik: Prima li sl. gl. skupština izvještaj g. tajnika?

G. Lojdi: Poštovane družice i drugovi! Na ovaj veoma lijepi izvještaj tajnika g. Josipa Vučaka osjećam osobitu dužnost, da u ime nas svih zahvalim g. Vučaku na velikom trudu i maru, koji je uložio za tako iscrpiv rad i predlažem, da mu se izrazi i zapisnička hvala. Prima se jednoglasno.

Predsjednik pozdravlja naknadno stigle delegate podružnica i delegata Jugoslavenskog zimsko-sportskog saveza g. dra. Stevu Hadži-a i ujedno izvješćuje, da su skupštini stigli brzjavni pozdravi od podružnice »Mosor« iz Splita i »Biokova« iz Makarske, što skupština popraćuje burnim klanjanjem »Živile!«

3. IZVJEŠTAJ BLAGAJNIKA.

Blagajnik g. Stjepan Korov podnosi

Iskaz blagajne za god. 1928.

Blagajnik g. Korov ističe, da su prihodi društva u prošloj godini bili: D 695.347.93, a rashodi D 462.112.78, tako da je stanje gotovine društva D 233.235.15 od čega je društvo obvezano na razne predvidene investicije sa svotom od D 170.867.03. Ostatak su raspoloživa sredstva (oko D 67.000) i prenesena su na račun gradnje Planinarskog doma i muzeja, koji sada iznosi D 206.000. Današnje

I S K A Z B L A G A J N E G O D I N E 1928.

	Din	P	Din	P	Din	P	Din	P	Din	P	Din	P	
Saldo blagajne			7.947	12	Clanarina, prov. inkasatoru						2.817	50	
Upisnina			13.145	—	Doprinos gradnji kuća						20	—	
Članarina			126.381	50	Uvjerenja						50	—	
Doprinos gradnji planinarskih kuća			25.987	—	Znakovi						4.771	—	
Uvjerenja			40.176	60	Iskažnice i edicije						6.550	—	
Znakovi			22.525	—	» Hrv. Planinar«						25.390	12	
Edicije i iskažnice			11.058	—	Podružnice, trošak						12.582	39	
Darovit			82.238	55	Piramida, prov.						415	—	
Hrv. Planinar			22.199	—	Predavanja						12.272	—	
Podružnice			26.347	80	Markacija putova						14.739	60	
Piramida na Slijemu, pristup			5.999	50	Zabava						38.172	90	
Predavanja			8.014	50	Gradnja kuće »Mosor«								
Zabava			58.787	—	» Zavizan						54.382	—	
Poslovni prijatelji			72.798	53	Bijele Stijene						11.320	—	
Kuća na Zavizanu			994	—	Roz. Kukovi						15.250	—	
Fotosekcija			280	—	Gor. Jelenje						5.000	—	
Kuća na Prekriju			857	50	Visočica						10.000	—	
Kamat na uloške			10.330	08	Fotosekcija							103.012	—
» Tomislavov Dom«: Pristupina			6.018	—	Kamati i trošak banke							1.052	—
» » Noćarina			47.610	—	Slijeme: Providba pristupnine							35	—
» » Dohodak pića			105.227	50	Providba noćarine								
Preplate poštarine			158.855	50	Pice i potrošarina						75.781	72	
			425	75	Nabavke inventara i popr.							26.526	04
					Plaća namještenu						54.150	—	
					Stanarina poslovnicе						30.703	—	
					Postarina, telefon i marke						7.122	45	
					Dopr. članarine i nagrada						1.236	—	
					Bolno-potp. blaš, za namještene						2.234	10	
					Pisarničke potrepštine u poslovnicu						7.387	05	
					Porez i osiguranja						8.920	—	
					Rasvjeta i ogrijev						6.159	65	
					Našastar poslov. i knjižnice, te mapе						28.667	35	
					Razni sitni izdaci						2.298	—	
					Poslovni prijatelji						148.877	60	
					Saldo blagajne						204.574	46	
											8.156	60	
											695.347	93	
											695.347	93	

U ZAGREBU, dne 31. prosinca 1928.

Ispitan o i u redu pronađeno:

NADZORNI ODBOR:

Sif. R. Korov, blagajnik
Slijepan Benčić

Josip Pasarić, predsjednik

Ivka Crnetić

novčano stanje sa 1. listopada 1929. iznosi D 480.853.05, što predstavlja svotu, koju dosad HPD nije doseglo.

Predsjednik: Prima li glavna skupština izvještaj g. blagajnika na znanje?

Dr. Goldašić kao predsjednik podružnice »Viševice« u Fužinama odbrava i predlaže, da se iznos od 450 dinara; koji je svojevremeno prilikom likvidacije bivše podružnice u Fužinama bio predan matici, — prenese na tekući račun matice. Prima se.

G. Borovčki predlaže, da se ponovno nastoji dobiti stanoviti iznos, koji je zaostao nakon likvidacije podružnice u Vrbovskom, o čemu je već i on govorio sa pojedinim odbornicima matice i sa načelnikom u Vrbovskom gospodinom Pintarom.

Tajnik Dr. Prebeg izvješćuje, da je društvo u toj stvari već poduzimalo korake, no do sada bez uspjeha, pa će i nadalje tu imovinu u smislu pravila imati u evidenciji i tražiti da se preda matici.

Predsjednik: Prima li glavna skupština izvještaj g. blagajnika na znanje?

Prima se jednoglasno.

4. IZJESTAJ NADZORNOG ODBORA.

G. Stjepan Benčić čita: »Ovime izjavljujemo, da smo poslovne knjige Hrvatskog planinarskog društva u Zagrebu tijekom godine 1928. pregledavali te pronašli, da su iste u redu vodene i zaključene, te izvještaj ispravno sastavljen. — U Zagrebu, dne 12. listopada 1929. Pročelnik Stjepan Benčić, Ivka Crnetić.

Prima se jednoglasno.

5. ODOBRENJE GODISNJEGL PRORAČUNA.

Blagajnik Stjepko Korov obrazlaže godišnji proračun za god. 1930.:

PRORAČUN ZA GODINU 1929./30.

	Din	p		Din	p
Članarina 4000—25 . . .	102500	—	Stanarina	30000	—
Doprinos gradnji planinarskih kuća (4000) . . .	20500	—	Plaće namještenika . . .	50000	—
Upisnine (300)	4500	—	»Hrv. Planinar« . . .	35 00	—
Članarine podružnica (¹/₃)	8000	—	Uzdržavanje planinarskih kuća	40000	—
Znakovi	3000	—	Gradnje skloništa	40000	—
Dohodak Tomislavova Doma	32000	—	Planinarski dom i muzej .	10000	—
Noćarina	32000	—	Propaganda	10000	—
Pristupnina na Piramidi .	5000	—	Osiguranja	6000	—
Pristupnina »Tomislavova Doma«	5000	—	Porezi	6000	—
»Hrv. Planinar«	35000	—	Pošta i telefon	7000	—
Razni dohodak	20500	—	Pisarničke potrepštine .	7000	—
Edicije	2000	—	Bolno potp. blagajna .	2500	—
Društvene priredbe . . .	10000	—	Rasvjeta, ogrijev . . .	6000	—
Kamati	8000	—	Markacije i putevi . . .	6000	—
	288000	—	Društvena biblioteka . .	5000	—
			Razni izdatci	27500	—
				288000	—

ZAGREB, 10. listopada 1929.

Stjepko R. Korov, blagajnik

Prima se jednoglasno.

6. PREDLOZI UPRAVNOG ODBORA.

Tajnik g. Josip Vučak čita predlog upravnog odbora, koji glasi:

Na temelju § 3. Saveznih pravila imaju se na glavnoj godišnjoj skupštini saveznog društva izabrati dva člana i dva zamjenika u Savezno starješinstvo, te smo za ovaj izbor slobodni predložiti ovu gospodu: Članovi: Josip Pasarić i Dr. Zlatko Prebeg; zamjenici Dr. Josip Poljak i Josip Vučak.

Prima se jednoglasno.

7. PODJELJENJE ODRJEŠNICE UPRAVNOM I NADZORNOM ODBORU.

Predsjednik g. Pasarić pita, da li ima tko na temelju ovih izvještaja upravnog odbora što primijetiti i da li slavna glavna skupština podjeljuje odrješnicu upravnom i nadzornom odboru.

Primjedbe nema, pa glavna skupština jednoglasno podjeljuje odrješnicu upravnom i nadzornom odboru:

8. i 9. IZBOR PREDSJEDNIKA, ^{1/3} CLANOVA UPRAVNOG I CIJELOG NADZORNOG ODBORA

G. Borovečki: Slavna glavna skupština! Čast mi je predložiti kandidacionu listu sa predlogom, da se ova gosp. biraju per acclamationem:

Predsjednik: Pasarić Josip. Središnji upravni odbor: Badovinac Zvonimir. Dr. Krajač Ivan, Dr. Poljak Josip, Šetina Viktor, Dr. Šuklje Fran, Vidak Jurica, Zenz Vlatko. Nadzorni odbor: Benčić Stjepan, Crnetić Ivka, Köröskenyi pl. Ervia.

Prima se jednoglasno.

Predsjednik g. Pasarić najljepše zahvaljuje na povjerenju, koje je glavna skupština iskazala njemu i upravnom odboru i obećaje, da će središnji upravni odbor svim silama nastojati, da opravda to povjerenje.

10. EVENTUALIJA.

Predsjednik g. Pasarić poziva skupštinare, da se izjave, ako tko ima da štograd predloži ili da potakne kakovu misao.

Član g. Krčelić ističe zasluge g. Goldašića za ponovni osnutak podružnice u Fužinama i predlaže, da se izrazi zapisnički hvala za njegov rad
Prima se.

Dr. Goldašić zahvaljuje na priznanju i ujedno upozoruje, da valja organizirati prvu pomoć u slučaju ujeda otrovnih zmija. Ove su se godine na planinama uz naše Primorje pojavile u većem broju otrovne zmije. Tim je povodom došao na misao, da bi trebalo na stanicama Lič, Plase, Meja i dr., koje su ishodišta za izlete na okolne planine, postaviti sanitetske torbe sa 2–3 boce serumu protiv zmijskog ujeda zajedno s iglama i štrcaljkama, da ih planinari mogu sobom ponesti i nakon izleta povratiti na dotičnu stanicu. On je ove godine u više takvih slučajeva pružio prvu pomoć. To bi se moglo provesti u okviru dočićnih podružnica uz suradnju središnjice. — Predlog se upućuje središnjem odboru.

Član g. Loidl predlaže, da se na glavnom kolodvoru izvjesi pregledna karta s točnim nacrtom Sljemena i planinarskih putova, da se tako olakša orieniranje stranim planinarima, koji žele bez vodiča poduzeti izlet na Zagrebačku goru.

Predsjednik g. Pasarić zahvaljuje predlagajuću, što je potaknuo tu potrebnu stvar, koju će odbor svakako izvesti u narednoj godini.

Član g. dr. Dečak ističe, da ima na Sljemenu velik broj markacija, ali kako su one jednolične, valjalo bi na raskršćima i na početku uspona i silaza označiti strjelicom smjer puta i pribiti ploče s točnom oznakom cilja i trajanja puta.

Predsjednik g. Pasarić zahvaljuje na tom predlogu i primjećuje, da je društvo zaključkom saveza vezano provoditi jednolične markacije, a što se tiče ploča s napisima i oznakā smjera, dosad ih je na Sljemenu postavljeno vrlo velik broj, ali se na žalost svake godine ponovo razbijaju i markacije uništavaju, što je naglašeno i u tajničkom izvještaju. Naše će društvo u tom pogledu i nadalje vršiti svoju dužnost, pa poziva društvene članove, da na izletima paze na markacije i nastoje spriječiti svaki pokušaj vandalizma.

O tom pitanju još su govorili gđ. Rant, koji je s velikim marom proveo većinu markacija na Sljemenu, i dr. Dečak, koji je istaknuo, da planinari treba da dobro paze na one, koji skidaju ploče i oštećuju markacije, pa ako koga ulove treba ga privesti kazni, a imena takovih štetočinaca objaviti u javnim glasilima. — Član g. Lojdl je dodao, da bi valjalo poslati okružnicu na škole i župnike s molbom, da seljačku djecu upućuju o tome, neka planinarske markacije ne oštećuju, jer ti putokazi uz ostalo omogućuju promet stranaca i po tom gospodarsku privredu u dotičnom kraju.

Predsjednik g. Pasarić zahvaljuje govornicima na njihovim inicijativnim mislima i primjećuje, da su naše oblasti opetovano izdale (god. 1913., 1918. i 1922.) naredbe o zaštiti planinarskih naprava, koje su opće narodno dobro. Tko njih oštećuje, potпадa pod istu kaznu kao onaj, tko zlobno dira u tude vlasništvo. Stoga ako ne budu koristile upute i opomene, morat će se pozvati u pomoć javne oblasti, da se tomu vandalizmu stane na kraj.

Član g. V. Borovečki govorio o potrebi žive planinarske propagande u sjedištima podružnica. Predlaže, da se knjižice »Vodič« o Gorskem Kotaru, Sljemenu, Samoborskim gorama i Žumberku, kao i o Senjskom Bilu i Sjevernom Velebitu besplatno raspačavaju po školama i među siromašnim članstvom. Bilo bi potrebno, da se svuda drže popularna predavanja sa slikama o našim planinama, a onim podružnicama, kojih je imovinsko stanje slabo, neka matica na svoj trošak šalje predavače.

Taj se predlog upućuje središnjem upravnom odboru.

Pošto je time dnevni red iscrpljen, predsjednik g. Pasarić izriče srdačnu hvalu svima, koji su posjetili ovu glavnu skupštinu i time zasvjedočili živo zanimanje za rad i napredak »Hrvatskog planinarskog društva«. Ovo mnogobrojno sudjelovanje i podružnica i članova središnjice služit će pobudom središnjemu upravnom odboru, da pojačanom snagom nastavi produktivni rad na planinarskom polju. Živa je želja i odlučna volja sviju nas, da HPD sveudilj raste i napreduje! Tim riječima zaključuje ovu glavnu skupštinu.

Zagreb 12. X. 1929.

Predsjednik: Josip Pasarić.

Ovjerovitelji: Dr. Josip Torbar, M. Zemljak.

Perovoda: Vlatko Zenz.

GLAVNE SKUPŠTINE PODRUŽNICA

HPD PODRUŽNICA »GVOZD« U SISKU

držala je 25. III. o. g. 1. redovitu godišnju glavnu skupštinu, koju je otvorio predsjednik g. Viktor Borovečki pozdravnim govorom i naglasio, da je to prva skupština od postanka podružnice (u g. 1924.), koja nije pokazivala pravoga života sve do 11. III. 1928., kad je uprava došla u ruke svijesnih planinara. Novi se je odbor odmah latio posla, da prikupi društvu što veći broj članova, pa je u tom poluciо lijepljep uspjeh, o kojem će izvjestiti drug tajnik g. Brkić. Društvene priredbe, zabave i predavanja, uspjele su preko svakog očekivanja i na sveopće zadovoljstvo. Izriče usrdnu hvalu članovima na brojnom i životom odzivu u prošloj godini i želi, da u tome i nadalje ustraju s dosadanjom dobrom voljom i odusevljenjem. Uvjeren je, da će takvim radom još više razgraniti tajnaš najljepši sport, koji uz druge prednosti pruža gradskom čovjeku priliku, da u ugodnom društvu uživa u prirodi i njezinim krasotama, kojima je tako bogata naša lijepa domovina.

Saopćivši brzozjavni pozdrav središnjice ističe, kako ova »Gvozdu« priklanja naročitu pažnju: bratski susreće na izletima, poslala mu je na svoj trošak predavača g. Stahuljaka i sa 14 članova posjetila njegovu zabavu u siječnju 1928. (Odobravanje i klicanje »Živio!«). — Na to je tajnik g. Brkić prikazao historijat podružnice od osnutka (22. IX. 1924.) do reorganizacije (11. III. 1928.), kadno je u Sisak došao vrli i marni planinar g. Viktor Borovečki, koji je prije toga organizirao dvije podružnice. U prošloj je godini pristupilo u društvene redove 79 članova, što znači velik uspjeh za grad Sisak, koji leži u ravnici i dosta daleko od planina. U prošloj je godini bilo objavljeno 19 izleta, od kojih je izvedena 16 i dva izleta sa djacima (na Pecko Jezero i na Plješivicu), i to 6 na Sljeme; 2 u Samoborske gore (Oštrec i Plješivica); 2. na Cepeliš—Pecko—Jezero—Klinac grad—Vražji skok; po 1 na Plitvička Jezera, Bijele Stijene, Risnjak—Snježnik, spilju Vrlovku, Hum kod Laškog, Golica—Stol, Črna prst, Triglav—Bohinj preko Sedam jezera. Sudjelovalo je na tih 16 izleta 169 članova, prosječno na svaki izlet 10 članova, a vođe su puta naizmjence bili gg. Borovečki (5 puta), Brkić (7 puta), Zulechner (3 puta) i Vlahek (1 put). Predavanje g. prof. Stahuljaka 21. IV. 1928.) o Gorskem Kotaru, Velebitu, Plješivici i Plitvičkim Jezerima uspjelo je na potpuno zadovoljstvo u moralnom i materijalnom pogledu, a isto tako i »planinarska veselica« (16. XII. 1928.), koju je posjetilo 14 članova matice iz Zagreba. U društvu se osnovala glazbena sekcija, koja je na potpuno zadovoljstvo nekoliko lijepih komada odsvirala na društvenoj zabavi, a želja je odbora i članova, da u tome radu ustraje i napreduje. Osim toga osnovana je i ski-sekcija. Prošle je godine preminuo član Nikola Prebeg, komu skupština na poziv tajnikov kliče: »Slava mu!« Tajnik završuje pozivom članovima, da se u što većem broju pretplate na društveno glasilo »Hrvatski Planinar« (Din 50 godišnje) i u ime odbora zahvaljuje svima revnim članovima, koji su potpomagali odbor u njegovu radu. — Tajnički izvještaj prima skupština s odobravanjem na znanje.

Blagajnički izvještaj o stanju blagajne (31. XII. 1928.), koji pokazuje jednacak od D 5.357.40, prima se na znanje. Isto je primljen i izvještaj nadzornog odbora i jednoglasno podijeljena odrešnica upravnom i nadzornom odboru. Nato je tajnik pročitao oblasno odobrena pravila, koja se jednoglasno prihvaćaju, a zatim je jednoglasno izabran ovaj novi odbor: predsjednik Viktor Borovečki; tajnik Duro Brkić; blagajnik Ivica Maraković; upravni odbor: Dr. Mijo Zdunić, prof. Josip Kožarić, Anka Lulić i Vlado Zulechner; nadzorni odbor: Vjekoslav Grahek, Josip Novak i Vjekoslav Pelc.

HPD PODRUŽNICA »BIOKOVO« U MAKARSKOJ

držala je 10. X. o. g. glavnu skupštinu, u kojoj je predsjednik g. ing. Igo Oraš, pročitavši pozdravni brzovoj središnjice, u svom pozdravnom govoru naglasio: da je Biokovo i Makarska jedan nerazdruživ pojam, jer se Makarska bez kulise Biokova ne da zamisliti i isto tako Biokovo ne bi bilo Biokovo, da mu nije na podnožju plastične Makarske. Ova činjenica jasno pokazuje smjer propagande i unapređenja turizma u Makarskoj. Osim jedinstvene plaže, lijepih borovih sastojina u neposrednoj blizini ima Makarska još jednu prednost pred ostalim ljetovalištima na Jadraru, a to je Biokovo. Kada čovjeku u gradu dodija svakodnevna jednoljčnost među četiri zida, kada se njegova pluća napune prašine, a njegova duša monotonije, može se popeti u kratko vrijeme od 4 sata 1400 m visoko i prijeći u drugi svijet, gdje nema ljudske zlobe, dosade i prašine, gdje prestaje borba i natjecanje među ljudima: na površje dolazi duša čovjeka, idealizam i altruizam. Ovdje se čovjek nakupi tjelesne i duševne snage za nov uspješan rad. Ova okolnost dobiva za Makarsku i njeno nastojanje oko unapređenja turizma tek na značenju, kada se pomici, da ima danas u maloj Austriji oko pol milijuna organiziranih planinara, Čehoslovačka oko 150.000, Njemačka više od jednog milijuna, a Jugoslavija, u kojoj planinarstvo još daleko nije na visini, ima danas oko 25—30.000 organiziranih planinara. Ako se od ovih organiziranih planinara samo neznatan postotak odluči da posjeti obale našega Jadrana, bilo bi to godišnje nekoliko tisuća. A budući da ima Makarska kao ljetovalište posebnih prednosti za planinare, t. j. Biokovo, koje pruža mogućnost za najsmionije uspone, nameće se po sebi činjenica, da je Makarska u prvom redu pozvana, da postane ljetovalište planinara. Ovu činjenicu treba naša podružnica da uvijek drži pred očima i da u tom smjeru pokrene svoj budući rad. Među ostalim jedno od najvažnijih pitanja, koja se imaju što prije riješiti, jest gradnja planinarske kuće na Vošcu i markacija putova. Ova potreba osjetila se već ove sezone, kada je oko 250 stranaca posjetilo Biokovo, od kojih je svak prije polaska pitao, da li su putovi markirani i da li postoji gore kakova kuća ili zaklonište. Iz ovoga se vidi, da ima naše društvo, koje se eto nakon potvrde pravila konstituirira, vrlo važan zadatak. Uz opće koristan, altruistički rad pruža članovima mogućnost, da jačaju tijelo, oplemenjuju dušu i srce i da gaje bratstvo, društvenost i uzajamno poštovanje. Da su to zdravi temelji, pokazalo se još u zametku, kada je zaglavio u našim planinama bečki turist R. Lan, a dubok dojam te tragedije nije nimalo uzdrmalo temelje našega društva, pa možemo biti sigurni, da će takovo zdravo tijelo roditi obilan plod. Društvena uprava izvješćuje, da ima svega 50 članova, i to 41 muški i 9 ženskih; izleta je bilo 13 sa 128 članova, i to većinom na Vošac i Štropac, pa na lugarsku kuću, Podgoru, Staru, Ladanu, pa su na tim izletima provedene markacije puta Makar-Vošac, Vošac-Lugarska kuća »Lokva« i Lugarska kuća-Veliko Brdo, a na tri su izleta na Vošac i Štropac članovi pratili bečkog profesora dra Storcha, koji je na Biokovu izvodio filmsko snimanje. Osim toga po uputama društva posjetilo je Biokovo 250 stranaca. Kod podružnice držali su predavanje: prof. Giometta: »Planinarstvo kao sport tijela, duše i srca«; a prof. Dr. Rubić: »Geomorfologija Biokova«. U svrhu propagiranja planinarstva i turizma, napose za Makarsku i Biokovo, tiskano je na inicijativu više članaka: »Novo Doba« 25. V. o. g. odulji članak o Makarskoj i Biokovu; »Jugoslavenski Turizam« članak dra Voiga u njemačkom jeziku sa slikama, bečki časopis »Gebirgsfreund« članak »Vom Biokovogebirge« od Leopolda Landla sa slikama, a taj će pisac držati u Beču predavanje sa slikama o Biokovu; »Geografski Vjesnik« je donio radnju o Biokovu od prof. dra Rubića; a prof. Storch snimio je na poticaj društva oko 400 m filma iz okoline Makarske i Biokova. — Stanje blagajne bilo je ovo: primitak

D 8.626.50, izdatak D 7.513.50; saldo: D 1.113. — Izabrana je nova uprava: predsjednik ing. Igo Oraš, potpredsjednik Juraj Beroš, tajnik Antun Hašek, blagajnik Robert Radovanović; odbornici: gdjica Ida Weiss i gdjica Olga Cvitanović. Nadzorni odbor: Dr. Kleme Puharić, Petar Rančić, Nikola Smolaka. Kod »eventualija« primaju se među ostalim ovi predlozi: da se povede markacija do Sv. Jurja na Biokovo i da se izradi nacrt Biokova sa markiranim putovima; načelno se prima fuzija Podgore sa Makarskom u jedno društvo; predsjednik ing. Oraš izvješćuje, da su drž. šumske kuće na Biokovu popravljene, te se planinari mogu u njima skloniti; za vodiče na Biokovo honorar D 50 za domaće, D 50 za strance.

HPD PODRUŽNICA »MOSLAVINA« U KUTINI

držala je 16. X. o. g. glavnu skupštinu, u kojoj je primljena na znanje zahvala na časti predsjednika Vladimira Hubera, koji je premješten iz Kutine, te mu je izražena zahvalnost na radu. Prema izvještaju blagajnika Matije Dolenca gotovina u blagajni iznosi D 39.50, uloženo u Hrv. selj. zadruzi D 3.006.24; ukupno D 3.045.74. Poslovanje blagajne je u redu nađeno prema izvješću nadzornog odbora, te je dana odrešnica starom odboru. Podružnica ima 36 članova, i to 3 utemeljitelja i 33 redovita. Predavanja i zabava nije bilo. Izabran je novi odbor: predsjednik Dr. Ignacije Petrinić, odvjetnik; potpredsjednik Dr. Zlatko Golner; tajnik Matija Dolenc, ravnatelj građanske škole; blagajnik Ilija Šteović, opć. blagajnik; odbornici: Antun Antunović, sudac, Dr. Drago Damaška, liječnik, Julije Bauderiez, direktor šum. poduzeća, Dr. Žiga Bril, veterinar, Stjepan Markotić poreznik, ing. Đuro Petrk, šumar, Dr. Fanjo Pihač, sud. prislušnik, Rudolf Fabijančić, nastavnik građanske škole.

HPD PODRUŽNICA »RAVNA GORA« U VARAŽDINU

imala je u god. 1928. u svem 103 člana, za 40 članova više nego u god. 1927. Izvedeno je 14 izleta, i to 4 na Ravnu Goru i po 1 na Ivančicu, Kalnik, Vaternicu, Belu, 2 na Pohorje i na Karavanke, po 1 na Uršku, Golicu i Triglav, a učestvovalo je 186 članova. Kod podružnice su držana 3 predavanja zajedno s ekstenzom. Obnovljene su markacije na Ravnu Goru i na Sv. Jakob od stanice Očure, a za god. 1929. zasnovana je obnova markacije od Novog Marofa do Kalnika. Iz društvene je blagajne isplaćeno D 3000 za 2 jutra zemljišta na Ravnoj Gori za gradnju planinarske kuće i za šumski perivoj. Koncem godine 1928. bilo je u blagajni D 1253; uloženo u I. hrv. štedionicu D 12.500 za gradnju kuće na Ravnoj Gori.

Dr. I. KRAJAČ:

JASTREBARSKO

UREDJENJE PLITVIČKIH JEZERA

Na poziv ministra šuma i ruda sastalo se 29. i 30. IX. o. g. na Plitvičkim Jezerima povjerenstvo stručnjaka za pretres i ocjenu regulatornih osnova za izgradnju i razvoj budućeg ljetovališta, što su ih izradili ing. Ante Premužić, šumski inspektor i arhitekt Vlatko Vidmar. U tom su ocjenjivačkom судu zastupali HPD bivši predsjednik i odbornik g. dr. Ivan Krajač, priznati stručnjak za probleme turizma, i odbornik g. Ivo Horvat, stručnjak u pitanju zaštite prirodnih parkova.

Dr. Ivan Krajač u ime Hrv. Planinar. Društva zastupao je na konferenciji ovo mišljenje, koje je više ili manje potpuno prihvaćeno kao podloga daljem radu:

»Čim se općenito priznaje potreba jednog naselja na Plitvičkim Jezerima za daljnji njihov razvoj, onda je doista relativno najbolje mjesto Velika Poljana nad

desnom obalom Kozjaka, koje Medvjedjak štiti od sjevernih vjetrova, kako to predlažu oba projektanta gg. Premužić i Vidmar. Isto tako usvaja temeljnu smjernicu projektanata, da se prirodni izgled i divna boja Plitvičkih Jezera ima potpuno i neokrnjeno sačuvati; dakle buduće naselje ima ležati nad obalom jezera, a na samom jezeru u načelu ne će se dopuštaći zidanje zgrada, nego ostaje prirodna vegetacija. Isto tako ne će se na Jezerima zgrade graditi u načelu izvan dopuštenog naselja. Prije svega valja odlučiti o naravi ovog po obliku dugoljastog novog naselja nad Kozjakom: ima li to da bude grad, cottage ili što slično. Kako se prirodno zelenilo obale Plitvičkih Jezera mora radi boje vode sačuvati, a naselje je na plato-u nad jezerom (manja vлага), valja uzeti oblik tzv. Garstenstadt-a, gdje su zgrade unutar stabalja i sa same obale većinom se i ne vide. Slične su nove partie u Lausanne-u nad Ženevskim Jezerom (tamo dakako sve u većem razmjeru).

Karakter tog budućeg naselja je pretežno turistički i ide za tim, da omogući što veći posjet Plitvičkim Jezera. Broj posjetnika može biti vrlo velik zajedno sa prolaznicima, koji ostaju samo po jedan dan. Prepostavivši dobre saobraćajne veze može se računati, da će barem 50% svih kupališnih gostiju bližnjih morskih kupališta posjetiti u svakoj sezoni jedamput Plitvička Jezera. U obzir dolaze kupališta: Rab, Lopar, Baška, Crikvenica, Selce, Novi, Senj, Jablanac, a uz dobru prometnu organizaciju i Aleksandrovo, Omišalj, Kraljevica, Sušak. Nadalje mnogi od turista, koji prolaze kroz Zagreb na srednju i južnu hrvatsku obalu u Dalmaciji i u Bosnu. K tome dolaze turisti, koji velikim izletnim parobrodima posjećuju Jadransko more i konačno automobilisti iz Srednje Europe, pa domaći izletnici sa vlastitim i izletnim automobilima.

Prema tomu naselje nužno morat će sastojati u glavnom samo iz dva dijela: dio sa eminentno turističkim obilježjem i dio sa obilježjem trajnog i trgovacko-prometnog naselja, koje je potrebno za život i razvoj prvomu glavnому naselju. U prvom se stječe sav turistički život, u potonjem sav poslovoprometni život potreban turističkom naselju. Dioba je samo dakako u principu, jer gostu valja pružiti najveći mogući komfor i udobnosti (dakle glavna pošta, galerijski dučan, trafika, apoteka itd. su u turističkom dijelu naselja). Pošto je Velika Poljana teren (oko 2 km dug), koji se po prilici u sredini prirodno pravilno uzdiže tvoreći u konturi po prilici niski istostranični trokut, to je logično i arhitektonski najljepše, da taj srednji najviši dio bude središte turističkog života. To jest, uzvisina ima nositi na sebi i oko sebe središte za društveni život turističkog naselja. Dakle tzv. Kursalon, dvoranu za koncerte itd., glazbeni paviljon i promenadu, natkriti prostor za šetnju, kada je kiša, glavno stubište k jezeru, na obali glavno kupalište, a u zaledu glavna športska igrališta. Naokolo hotelski penzioni i potrebni hotelski uređaji.

Trgovacko-prometni dio-naselja nužno mora ležati na zapadnom dijelu budućeg naselja, jer glavni promet (danas valjda 95%, a valjda u budućnosti sa barem 85%) do Jezera i k novom naselju neuklonivo nužno i geografski jedino moguće dolazi sa sjevera (prometno središte Zagreb) i osobito sa zapada (more i kupališta). Kad bi se to trgovacko-prometno središte pokušalo prenesti na istok, onda je uništen glavni tzv. turistički dio naselja, dakle je uopće promašena svrha investicije, jer u tom slučaju treba savkoliki promet vući kroz turističko naselje i/ili mimo njega za to, da se s druge obratne strane nego je došao opet vrati do njega. Taj višak puta za dovoz i povratak vozila suvišno bi poskupljivao transport i cijenu; nelogičan je, jer obilazi mjesto, za to, da se uzmognе zaobilazno vratiti natrag ishodnoj točki. Osim toga suvišnim se prometom narušava mir turističkog naselja, kad se vuče kroz nj ili mimo njega sav teretni pro-

met. Konačno istočni dio Velike Poljane po konfiguraciji tla je jedan kotao (Kessel), koji ne dopušta u slučaju većeg razvoja proširenje, dok je na zapadnoj strani od turističkog naselja, pogotovo preko mosta na terenu sela Plitvice, ekstenzija na potpuno ravnom terenu praktično neograničena, a buka, neugodnosti i opasnosti prometa (prašina itd.) u ovom potonjem slučaju ne narušuju ni najmanje mir i harmoniju turističkog središta, niti mir i ljepotu Jezera. S istočne strane je teren gorovit te služi kao ishodište za sve zimske športove i kao igralište otrag hotela za većinu ljetnih športova, što je također nespojivo sa prometnim središtem.

Turističko naselje sa svojim zabavištima, parkovima, promenadama, športskim igraalištima mora da bude posve mirno, a za stanovnike i šetače sigurno bez suvišne buke i prašine. Samo tako može uopće odgovarati svojoj svrsi i samo tako može uopće biti privlačivo za evropsku i domaću publiku. Starci, djeca i posjetnici ne smiju uopće doći u priliku, da budu od automobila pregaženi u samom mjestu, koje su odabrali za svoj odmor i oporavak na Plitvičkim Jezerima. Svaki slučaj takove nesreće u turističkom naselju je teška kontraindikacija za posjet Plitvičkim Jezera. Samo turističko naselje mora biti do skrajnih granica pošteđeno od buke motora, prašine, otpadaka, teretnog prometa i svega, što s time suvisi, a što estetski nagrduje turističko naselje i život u njem. Iz toga proizlazi, da i onaj promet, koji je nužan za prehranu današnjeg istočnog naselja na Kozjaku, mora se tamo dovoditi obilazno sa strane ispod Medvjedaka, a iza budućeg turističkog naselja. Današnja cesta uz Kozjak sa svojih oko 6 m širine je već danas za to nedovoljna i sa vječnom bukom i prašinom već danas onemogućuje miran život i čistoću zraka za disanje na Kozjaku i pred hotelima. Čim je usvojeno načelo, da se po jezeru ne dopušta promet motornim čamcima, onda je jasno, da se i na kopnu mora automobilni promet, pogotovo onaj teretni, odvijati tako, da najmanje smeta budućem mirnom turističkom naselju. To jest, on se mora nastojati načelno eliminirati, odnosno svesti u samom turističkom naselju na najmanju moguću mjeru, a u koliko je za vlasnike zgrada u turističkom naselju neizbjegljiv, mora se dovoditi sa kopnene strane, tj. od strane pod Medvjedakom iza turističkog naselja; u svakom slučaju valja ga svesti na minimalnu mjeru, po mogućnosti normalno samo na osobni promet.

Sve ovo znači nužno i jedino logično prilagođenje terenu, svrsi naselja i geografskom položaju, naravi tla, prirodno neuklonivim prometnim pravcima. Kao rezultat dakle ovih opažanja stoji ovo:

Mirno turističko naselje na Velikoj Poljani stoji u sredini na prirodno najpovoljnijem povišenom terenu. Istočno od njega je današnja hotelska skupina, gdje se odvija za sada tamo potreban promet. Zapadno od turističkog naselja je trgovačko prometno naselje, gdje se nalazi sajamiste, garaže, skladišta, mesnice, uredske zgrade sa većim prometom eventualno klaonica, centrale itd. u koliko ne bi to bilo odmah prebačeno na teren sela Plitvice. Ovdje se u budućnosti sastaju i križaju i svi putovi, koji vode na Plitvice sa sjevera (Zagreb) i zapada (morska obala, Senj) i južni putovi (Gospic itd.). Da na ovo prometno središte valja racionalno misliti, proizlazi i iz okolnosti, što su najbliže veća prometna središta Karlovac, Senj, Bihać, Knin, a manja Otočac i Gospic i eventualno Korenica.

U trgovačko prometno središte spadaju također zgrade i prostori, gdje se odvija sav prometni život, dakle uredi (i općina), škole, kasarne i one crkve, koje pučanstvo želi, tako da turističko naselje ostaje pošteđeno od buke i prometa skopčanog sa dnevnim životom (promet, čekanje ljudi na uredovanje, sajmarenje, male pučke gostionice te njihov život i buka.)

Sa svih ovih razloga i sa razloga komfora proizlaze jošte ovi zahtjevi: glavna avenija barem u cijelom turističkom dijelu naselja mora da bude vrlo široka, mora imati dva reda stabalja (dakle više nego običan drvoređ), široke asfaltne pločnike s obje strane, a od kuća mora biti odijeljena jošte širokim vrtovima pred kućama. Barem u čitavom turističkom dijelu naselja mora glavna avenija biti bez većeg pada (uzbrdo ili nizbrdo).

Njezin smjer mora biti takav, da sve kuće imaju po mogućnosti sunca i barem iz gornjih spratova neki pogled na jezero. Kuće uopće nisu u jednoj fronti, nego jedna od druge odijeljena vrtom, parkom ili šumom.

Turističko naselje je usred šume i parkova. Otrag hotela a u njihovoj neposrednoj blizini na strani prema Medvjedaku su igrališta i svi športski prostori sa prostornim osiguranjem neograničene mogućnosti razvoja.

Kupališta su odaljena od luke. Luka se nema graditi unutar u Jezero, jer se time širina jezera suzuje (kako dokazuje dosadanji razvoj, na pr. kod male električne centrale na Kozjaku nasuprot Hotelu Plitvice, gdje je prvotni kej djelomično već nasut), nego se obala ima na mjestu povoljnem za luku izgraditi kao kej, a jezersko dno uz nju valja čistiti od zamuljenja i držati duboko. Zato treba i kod elektr. centrale na Kozjaku uspostaviti obalu, kakova je bila pred tridesetak godina i na toj obali načiniti potrebeni kej za pristajanje, a ukloniti (pogotovo zidane ili betonske) mulove. Jedan drveni mul na stupovima može se trpjeti, ako je drukčije uređenje nemoguće.

Valja ukloniti mogućnost jednostranog ili samovlasnog rada protiv prihvaccene generalne regulatorne osnove. Dosada se je u prošlosti u punoj mjeri događalo, da je upravna oblast protiv regulativa ministarstva šuma i ruda i protiv preuzetih obveza privatnika prema istom ministarstvu, dozvoljavala gradnje, koje nisu u skladu sa općim regulatornim principima. Odobreni, logični, terenom i prometnim pravcima motivirani, generalni regulatorni plan ne smije se više mijenjati nakon što bude jednom konačno prihvacen. Valja ustanoviti vremenski slijed realizacije plana i naselja. Odmah se ima započeti sa trasiranjem i izgradnjom glavne longitudinalne diagonalne avenije za turističko i prometno naselje uz istovremeno polaganje vodovodnih cijevi i kanalizacije.

Neminovna je i momentana potreba stvaranje apsolutno osiguranog zaštitnog užeg i šireg (šumskog) područja, koje će osigurati dosadanju jakost vode, šumu, klimu i floru Plitvičkih Jezera, kako su to formulirali šumarski i hidrotehnički stručnjaci.

Za pedignuće posjeta potrebno je uređenje modernih širokih najkraćih cestovnih veza i to longitudinalne: Zagreb—Plitvice, na kojem putu leže i mineralna vrela; Jasmica, Lasinja i Topusko, te transverzalne za pristup sa morske obale: Senj—Plitvice. Kao nastavak longitudinalne prometne veze je i najkraća cestovna veza: Plitvice—Split (odvojak Šibenik).

O budućem razvoju Plitvičkih Jezera g. dr. Ivan Krajač na pitanje surađnika »Jutarnjeg Lista« (2. X. 1929.) dao je na osnovu svoga bogatog i opsežnog poznavanja turističkih problema ovo stručno mišljenje:

— Početak mudrosti za Plitvička Jezera su dvije ceste. Prva bi morala najkraćim putem vezati Zagreb sa Plitvicama. To bi imala da bude moderna, široka automobilска cesta, onakva po prilici, kakve su nove ceste u sjevernoj Italiji, između Milana i sjevernotalijanskih jezera, ili onakva, kakva se sada gradi od Hamburga u Genovu. Ako se ne bi mogla izgraditi nova cesta, onda bi se sadašnja morala temeljito popraviti i proširiti, a u prvom redu ukinuti one mnogo-brojne zavoje. Na ovakvoj tek cesti mogao bi se razviti jak automobilski promet

sa prosječnom brzinom od 60 km. Srednja udaljenost od Zagreba do Plitvice iznosi, čini mi se, oko 115 km. To znači, da bi se iz Zagreba moglo autom doći na Plitvička Jezera za neka dva sata. Time bi Plitvice dobile jedan prometni centrum (Zagreb), iz koga bi se odvijala vrlo jaka frekvencija. Tada bi Plitvice bile otvorene za evropski automobilizam.

Druga važna cesta, koju treba izgraditi, jest cesta Plitvice—Senj. I ova cesta treba da bude po mogućnosti što kraća, tako da bi se moglo za 1—1 i četvrt sata prevaliti put od Senja do Jezera. Tada bi Plitvice postale izletište za turiste iz svih primorskih kupališta, koja nisu predaleko od Senja (Crikvenica, Novi, Rab, Baška, Jablanac itd.). Naravno, da bi tada trebalo urediti i brzu vezu između otoka (Rab, Krk) i obale motornim čamcima. Tek kada ovo bude gotovo, došla bi na red regulatorna osnova za Plitvice.

— Plitvička Jezera ne mogu sama o sebi živjeti, nego se treba stvoriti organska veza između njih i Primorja, koje je prirodno turističko središte Srednje Europe i zalede Jezera. Naša primorska obala i ovo zalede pružaju mogućnost triju visinskih zona tako, da turisti mogu po volji birati. Te tri zone su ove: 1. primorska sa visinom 0 i sa mediteranskom klimom; 2. srednja visina Plitvica (580—615 m) sa mnogo vode za kupanje i šport, sa vanredno prijatnom okolinom i sa mnogo hladnjom klimom, nego u Primorju i 3. alpinska klima u istoj zoni; Štirovačka uvala na srednjem Velebitu (Štirovača, Jovanovića Padež i Crni Padež) sa visinom od oko 1100 m, a potpuno zaštićena od vjetrova. Sva ta tri područja imaju mnogo žive vode. Štirovačka uvala leži na liniji Plitvice—Kosinj—Jablanac sa nastavkom prema Rabu. Za turizam predstavljaju ove tri zone jedan lanac u budućem razvitku: polazna točka je primorsko kupalište (Rab, Crikvenica), zatim preko Senja na Plitvice i preko Kosinja i Štirovače natrag na more. Nešto slično ima samo Švicarska na Ženevskom jezeru (370 m). Početna točka su Territet i Montreaux, zatim slijedi Glion (800 m), Caux (1100 m) i konačno Rocher de Naye (2000 m). Lanac: more—jezera—planina—more pruža mogućnost kolosalnog razvijanja za naš turizam. Naravno, da bi s time u vezi trebalo pristupiti općem popravku naših cesta...

DRUŠTVENE VIJESTI

ZAHVALA U IME NJEGOVOG VELICANSTVA KRALJA HRVATSKOM PLANINARSKOM DRUŠTVU. Predsjednik HPD-a g. Josip Pasarić primio je iz kancelarije Njegovog Veličanstva Kralja slijedeće pismo: »*Njegovo Veličanstvo Kralj blagovoleo je narediti mi, da Vam izjavim Njegovu toplu zahvalnost na odanom pozdravu, podnesenom prilikom glavne skupštine Hrvatskog Planinarskog Društva. Ministar Dvora: B. J. Jevtić*«.

KONSTITUIRANJE ODBORA HPD-a. Na prvoj odborskoj sjednici iza glavne godišnje skupštine konstituirao se je odbor ovako: Predsjednik: g. Josip Pasarić, I. potpredsjednik g. prof. Josip Poljak, II. potpredsjednik g. Mirko Bothe, I. tajnik g. Dr. Zlatko Prebeg, II. tajnik g. Josip Vučak, Blagajnik g. Stjepan Korošec, Zamjenik blagajnika g. Viktor Šetina, Odbornici: Dr. Ivan Krajač, Dr. Fran Šuklje, Ivo Jeušnik, Ekonom Vlatko Zenz, Zamjenik ekonoma g. Franjo Soletto, Knjižničar g. prof. Vladimor Stahuljak, Čuvar zbirke geografskih karata g. Zvonimir Badovinac, Čuvar zbirke klišaja g. Slavko Hitzhalter, Čuvar zbirke fotografija i diapositiva g. Slavko Hitzhalter, Pročelnik sekcije za podmladak g. prof.

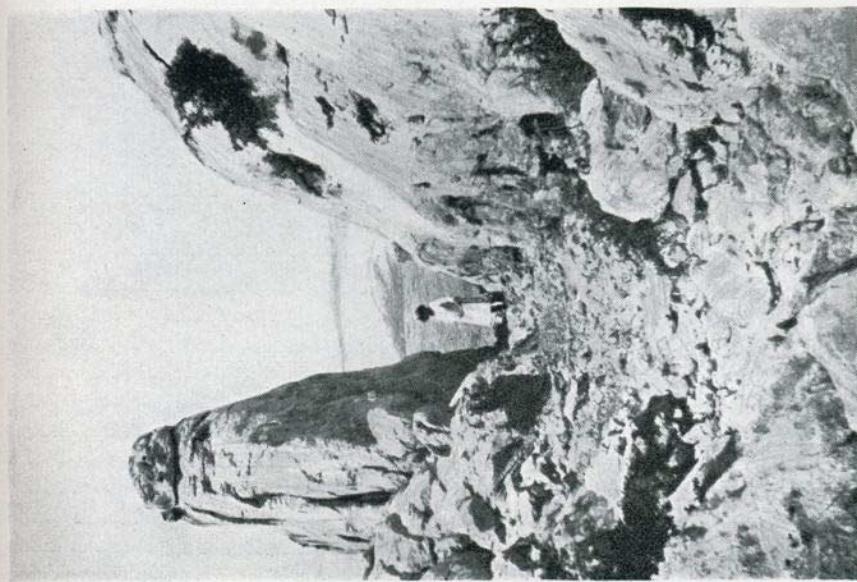
Vladimir Stahuljak. Pročelnik kulturno-prosvjetne sekcije g. Dr. Ivan Horvat. Pročelnik gradjevne sekcije gg. August pl. Pisačić i Josip Monjac. Referent omladinske sekcije, izletničke sekcije i sekcije za markacije g. Jurica Vidak. Referent za zimski šport g. Zvonimir Badovinac. Nadzorni odbor: gg. Stjepan Benčić, Ivka Crnetić i Ervin pl. Köröskenyi. Urednik društvenog glasila »Hrvatski Planinar« g. Josip Pasarić.

PLANINARSKI PAVILJON I VIDIKOVAC NA VIKTOROVCU KRAJ SISKA. HPD podružnica »Gvozd« u Sisku sagradila je ove godine uz materijalnu pripomoć uglednih sisačkih industrijskih poduzeća, trgovaca i općine grada Siska u lijepoj Šumici na Viktorovcu kraj grada planinarski paviljon i vidikovac, koje su građevine 8. rujna o. g. svečanim načinom posvećene i predane javnosti. Sama svečanost je protekla u uzornom redu i na sveopće zadovoljstvo. Prije podne nakon dočeka planinara na kolodvoru krenula je povorka od preko 300 planinara i sisačkih građana pod vodstvom gg. predsjednika Borovečkoga i tajnika Brkića uz svirku mandolinista kroz Sisak do crkvice Sv. Marije pod Viktorovcem. Ovdje je služena sv. misa, a prigodnu propovijed držao je sisački župnik g. dr. Janko Borković, koji je poslije službe Božje blagoslovio novu piramidu. Sa piramide držao je govor predsjednik »Gvozda« g. Viktor Borovečki, koji je pozdravio predstavnike oblasti i grada Siska i izaslanike planinarskih društava, u prvom redu tajnika središnjice g. Vučaka (sa 60 članova), tajnika petrinjske podružnice »Zrin« g. Filjaka, izaslanstvo podružnice »Bilogora« iz Bjelovara na čelu sa tajnikom g. Berghoferom i potpredsjednika »Runolista« iz Zagreba g. Šorša.

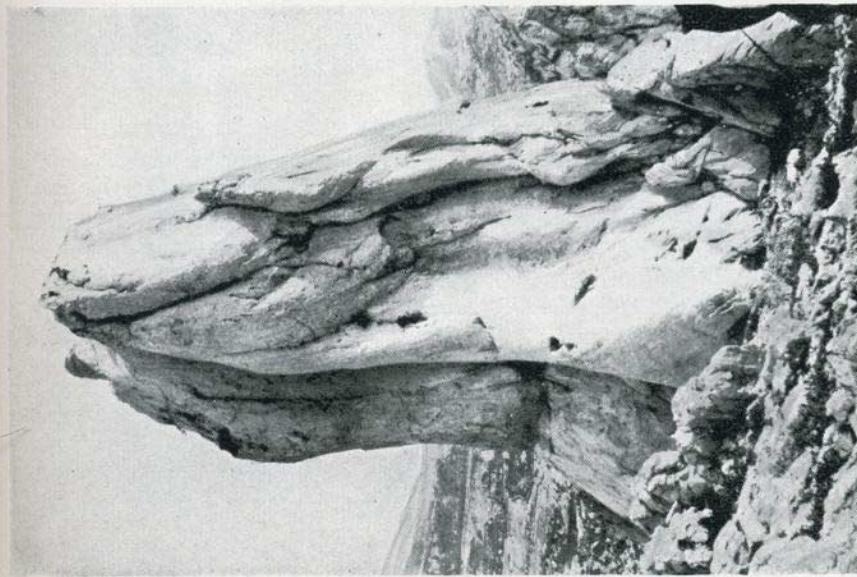
Piramida i paviljon na ovom malom brežuljku kraj Siska imadu svrhu, da se na vidljiv način afirmira kulturni rad našega planinarstva i ujedno da te građevine budu na ures i korist gradu Sisku. Da je podružnica »Gvozd« mogla u tako kratko vrijeme izgraditi te objekte, imade se zahvaliti u prvom redu domaćim industrijskim poduzećima tt. Drach u Capragu i Tvornici tanina, trgovcima gg. Tula, Popović, Momčilović, i tt. Fuschy i Müller te Turčić, koji su ili besplatno dali gradivo ili poklonili veće novčane potpore za tu gradnju, dok je gradsko poglavarstvo ustupilo gradilište. Govornik predaje ove objekte gradu Sisku na čuvanje, te je uvjeren, da će Viktorovac postati omiljelo izletište i odmaralište Siščana.

Tajnik HPD-a središnjice g. Vučak srdačno pozdravlja sve prisutne u ime središnjice i ističe zasluge predsjednika g. Borovečkoga i tajnika g. Brkića, što je u tako kratko vrijeme podignut ovaj planinarski vidikovac, sa kojega se vide ljepote naše domovine. Planinarstvo nije samo sport, ono je kultura; ono uči upoznavati ljepotu domovine, a time i ljubiti domovinu. Religija uči ljubiti bližnjega kao samoga sebe, a planinarstvo uči ljubiti domovinu kao samoga sebe; a ljubiti domovinu moći ćemo samo onda, ako ju poznamo, a upoznati ju možemo samo tako, ako ju vidimo. E, a upravo tome služi i ovaj vidikovac. Zahvaljuje i čestita svima, koji su pripomogli, da su ta dva objekta sagrađena. Tajnik susjedne podružnice »Zrin« g. Filjak čestita posestrimi na tom lijepom uspjehu, a tajnik podružnice »Bilogora« iz Bjelovara g. Berghofer u svom pozdravnom govoru ističe da je ova piramida vidljiv znak žive planinarske agilnosti podružnice »Gvozd« u Sisku, kojoj je na čelu predsjednik g. Borovečki. Njegov požrtvovni rad na planinarskom polju dobro je poznat još iz vremena, kada je bio predsjednik podružnice »Bilogora« u Bjelovaru, pa može služiti mlađem naraštaju kao primjer i uzor. Nakon toga su pročitani brzojavni pozdravi potpredsjednika HPD-a središnjice g. Mirka Bothea, bivšeg podružničkog tajnika g. Koščevića, podružnice »Željezne Gore« iz Čakovca, »Slovenskog planinskog društva« iz Ljubljane i HTK

SREDNJI VELEBIT:
TURSKA VRATA ZAPADNO STROGIRA.
Foto : dr. J. Poljak

SJEVERNA STRANA KUKA STROGIR.
Foto : dr. J. Poljak

»Sljeme« iz Zagreba. Svečanost je završena himnom »Lijepa naša domovina«, koju su otpjevala pjevačka društva »Danica« i »Jadran«. Nakon svečanosti razvila se uz sudjelovanje željezničarske glazbe planinarska zabava, na kojoj se našao uz mnogobrojne planinare velik broj sisačkoga građanstva.

PLANINARSKA KOLIBA HPD-a na Rožanskim Kukovima. Gosp. dr. Ivan Krajač, koji je 25. IX. t. g. u ime HPD-a preuzeo tu novu kolibu, poslao je o njoj ovaj izvještaj: »Kolibra ima ovaj položaj: sagradena je na sjevernoj strani velikog Rožanskog sedla između Pasarićeva i Hircova Kuka, a neposredno pod stjenom najvišeg grebena prvoga Kuka, i to oko 45—50 m. pod istim vrhom na 1600 m. abs. vis. u položaju, koji je donekle zaštićen od bure stjenama Pasarićeva Kuka. Taj je Kuk najzapadnija sjeverna panoga visokog poprečnog hrpta Donjih ili Rožanskih Kukova. Sjevernije od njega povija hrbat prema sjeveru visokim grebenom Gromovače. Južnu panagu poprečnog hrpta tvore Novotnijev Kuk sa dva bezimena luka s istočne strane istoga Rožanskog sedla. Na podnožju stijene ispod južnoga boka spomenutog Kuka izravnat je teren 10 m dugim, 4.5 m širokim i 1.6 m visokim zidom. To tvori terasu pred kolibom. Koliba je iznutra 3 m široka, a duga do stijene 4 m 2 cm, do sedla 4 m 6 cm. Soba je visoka 2 m 3 cm; vrata, široka 79 cm, i prozor (otvor u zidu), 81 cm širok, nalaze se na zapadnoj strani i gledaju na terasu. Zidovi su debeli 50 cm, krov je pokriven šimlom. Dimnjak se nalazi u južnoj stijeni. Kuća je suha i ne drži se stijene ni s jedne strane; gradnja je očito solidna i pravi prijatan utisak izvana i iznutra. Izvana je zidana od ovećeg kamenja sa cementiranim fugama, pa vrlo lijepo pristaje u divlju kamenu okolicu oko nje. Unutrašnjost kolibe sastoji od jedne sobe. Do ulaza uz južnu stijenu nalazi se četverouglato grlo od cisterne, pokrito drvenim pokrovom. Ta cisterna je oko 1 m široka i oko 1.60 m duga i duboka 1.28 m bez grla. Do grla od cisterne je štednjak 90 cm × 40 cm i visok 67 cm). Do štednjaka je u uglu južne i istočne strane udubina u živcu za filtriranje vode, koja dolazi sa krova nad filtrom. Taj dio sobe je betoniran, a ostali pod daskama pokriven. Između prozora i vrata u stropu je otvor za ulaz na tavan, na kojem ima prozorčić u sjeverozapadnom zidu. Na kući su željezna vrata, nadalje željezni kapak od prozora, a montirani stakleni prozor je dvostruk. U sobi do sjeverne i istočne strane stoje ležaji, i to za 6-oricu donji i za 6-oricu gornji, ukupno za 12 osoba. U njoj su nadalje drveni stol, 2 stokerla i jedna klupica. Prije otvorenja budućeg proljeća valja u kući i oko nje izvesti neke potrebne manje investicije.«

GRADNJA PLANINARSKOG DOMA NA MOSORU. Našim planinarima možemo javiti ugodnu vijest, da je gradnja toliko potrebnog i željkovanog planinarskog doma na Mosoru — gotova stvar. Ovih je dana naša vanredno radina podružnica »Mosor« u Splitu u sporazumu sa središnjim upravnim odborom sretno privela kraju pregovore o preuzeću gradnje sa Markom Vukelićem, poznatim graditeljem naših novih planinarskih kuća. Ovaj je već otputovao u Split i na mjesto gradnje i počeo izvoditi pripravne radnje na licu mjesta, pa ima nade, da će se doskora položiti temelji i započeti gradnja. Ako bude pogodno vrijeme, novi će plan. dom u rano proljeće doći pod krov i do ljeta biti dogotovljen. Planinarski dom na Mosoru prva je planinarska kuća u Dalmaciji,iza koje će jamačno skoro doći i planinarska kuća na gordom Biokovu. Stoga s iskrenom radošću pozdravljamo ovaj važni dogadjaj u životu hrvatskog planinarstva i ponovo pozivamo članove matice i podružnica, da bratski podupru požrtvovni pothvat bratske podružnice »Mosor« u Splitu.

PLANINARSKA KNJIŽEVNOST

»VODIĆ PO VELEBITU« OD Dra. J. POLJAKA PREDAN U TISAK. Ovih je dana predano u tisak ovo važno djelo naše planinarske književnosti. To je prvi potpuni i kritički planinarski vodič o toj našoj najljepšoj i najznamenitijoj planini na pogledu sinjega Jadrana. Djelo će biti sjajno ilustrirano i dolično opremljeno. U njem će biti oko 20 velikih obojadanih slika u modernom bakrotisku, što će knjizi podavati posebni čar, a uz to će se nalaziti 100 svjetlih slika na pol strane; dakle ukupno oko 120 slika i više preglednih karata cijelog Velebita. Rukopis je već složen, pa kad se proračunaju troškovi izdanja, HPD će izdati poziv na pretplatu. Članovi HPD-a moći će knjigu dobiti uz sniženu cijenu, ako se javе kao pretplatnici. »Vodić po Velebitu« izaći će prije Božića.

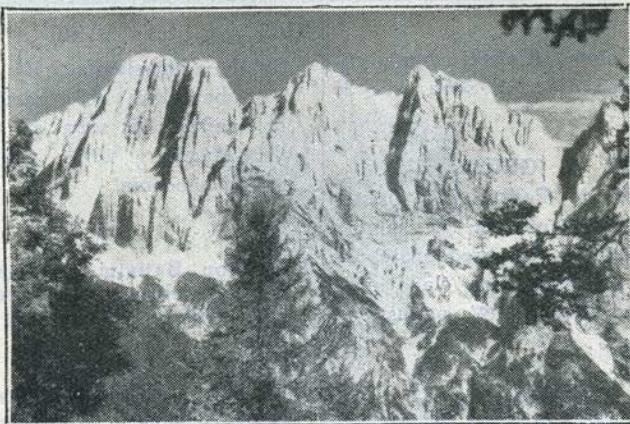
Dr. SMILJANA MIKAČIĆ: PLANINA I ZDRAVLJE. S 3 velike i 17 manjih slika. Zagreb 1929. Naklada HPD podružnice »Mosor« u Splitu. Preštampano iz ovogodišnjeg »Hrvatskog Planinara« br. 2—4. Tisak »Tipografije« d. d. Zagreb. Ova popularno-naučna rasprava, pisana jasnim stilom i dobrim jezikom, donosi puno zdrave pouke i spososne pobude nesamo planinarima, kojima je u prvom redu namijenjena, nego i svakom obrazovanom i znanju željnom čovjeku. Umna autorica, koja je tajnica naše vrle podružnice »Mosor« u Splitu, upozorava u tom djelu na činjenicu, kako planina u duševnom pogledu preporada čovjeka, a u fiziološkom ona je vrelo života i duševne energije, pa punim pregrštima pruža zdravima otpornost, a bolesnima zdravlje. Cijela knjižica prava je himna planinama i njihovu blagotvornom utjecaju na duševni i tjelesni preporod čovjeka. Cijena je knjizi D 5. Toplo je preporučamo našim članovima.

M. KUSIJANOVIĆ: MOČILJSKA PEĆINA. S 2 velike i 5 malih slika, Zagreb 1929. Naklada HPD-a podružnice »Orjen«, Dubrovnik. Tisak »Tipografije« d. d. u Zagrebu. Ovaj vrlo zanimljivi prikaz znamenite Močiljske Pećine u čarobnoj okolini slavnoga Dubrovnika preštampan je iz 5. broja ovogodišnjeg »Hrv. Planinara«, a stoji D 3. Ovaj spis dolazi upravo u horu, da posluži kao priručni vodič u tu prekrasnu spilju planinarima i izletnicima, koji u novije vrijeme u tolikom broju posjećuju bajni Dubrovnik sa okolicom, koja je tako bogata prirodnim čarima i krasotama. Spis se može dobiti kod podružnice »Orjen« u Dubrovniku i kod središnjice HPD-a u Zagrebu.

SADRŽAJ: Dr. Josip Poljak: Strogir i Turska Vrata sa 3 slike (str. 253.). — Glavna skupština Hrvatskoga Planinarskog Društva (str. 256.). — Glavne skupštine podružnice: 1. HPD podružnice »Gvozd« u Sisku (str. 281.). — 2. »Biokovo« u Makarskoj (str. 282.). — 3. »Moslavina« u Kutini (str. 283.). — 4. »Ravna Gora« u Varaždinu (str. 283.). — Dr. Ivan Krajač: Uredenje Plitvičkih Jezera (str. 283.). — Društvene vijesti: Zahvala u ime Njegovog Veličanstva Kralja HPD-u (str. 287.). — Planinarski paviljon i vidikovac na Viktorovcu kraj Siska (str. 288.). — Planinarska koliba HPD-a na Rožanskim Kukovima (str. 289.). — Gradnja planinarskog doma na Mosoru (str. 289.). — Planinarska književnost: »Vodić po Velebitu« od dra. J. Poljaka predan u tisak (str. 290.). — Dr. Smiljana Mikačić: »Planina i zdravlje« (str. 290.). — M. Kusijanović: »Močiljska Pećina« (str. 290.).

Odgovorni urednik: prof. Josip Pasarić, Ulica kraljice Marije 20. — Izdavač »Hrvatsko Planinarsko Društvo« u Zagrebu. — Tisak »Tipografije« d. d. Zagreb, Preradovićev trg 9. — Za tiskaru odgovara I. Ivanković, Zagreb, Selska c. 39.

PREGERDIN, SAKATIĆA I GOSPODINA

PLANINSKI IZLETI

Kod planinskih izleta mnogo nam brige zadaje opskrba zgodnom hranom. Takva hrana mora se brzo i lako prirediti, zapremati mali prostor, imati ugodan okus i veliku hraničnu vrijednost, a kod toga biti lako probavljiva. Time što hrana ne unosi u tijelo nepotrebne sastojine, biti će rad probavnih organa olakšan, pa će tijelu ostati na raspoloženje više energije za vanjsku djelatnost.

OVOMALTINE, koja odgovara svima ovim zahtjevima je zato najpodesnija hrana, pa je stoga osobito omiljena među planinarima.

OVOMALTINE

je najbolji izvor snage

Dobiva se svagdje uz cijenu od Din **18·50** po kutiji

Tražite besplatni uzorak, pozivajući se na taj list od

Dr. A. WANDER D. D., ZAGREB

PREGLEDNIK SVRATIŠTA I GOSTIONA

CELJE

Hotel »Union« (Celjski dom) vis-a-vis kolodvora, 25 soba sa 36 postelja.

DUBROVNIK II. (GRUŽ)

Grand Hotel »Petka«. Uz pristanište brzih parobroda; 5 minuta hoda. Planinari uz predočenje iskaznice sa plaćenom članarinom za tekuću godinu 10% popusta.

GRAČAC

Svratište »Belobrk« (vlas. Jure Belobrk) kbr. 31., od kolodvora udaljeno 2 km. Planinari 10% popusta prigodom noćenja, na jelu i pilu.

GUŠTANJ-KOTLJE

Ljetovalište »Rimski vrelec« (Ana Nešić). Od kolodvora udaljeno 3 km. Planinari 10% popusta.

JEZERSKO

Svratište »Kazino« (Marija Offner). Od želj. postaje Kranj 29 km. Auto-veza. 21 soba.

KORČULA

Hotel »de la Ville« (Mina Odak). Na obali uz pristanište parobroda. Planinari 15% popusta na cijeni sobe i hrani (od 1. XI. do 31. III.)

KRANJSKA GORA

Hotel »Slavec« (vlast. L. M. Zore) kbr. 22. Od kolodvora 1 minuta. 20 soba sa 38 postelja.

KRAPINA

Hotel »Central« (Draga ud. Gregurović). Restauracija i kavana. Od kolodvora 10 minuta. 15 soba sa 22 postelje. Planinari 10% popusta prigodom noćenja.

KRK (na otoku Krku)

Hotel »Jugoslavija« (M. Festini). Na obali kbr. 388. Parobrodarsko pristanište. 25 soba sa 60 postelja. Planinari 10% popusta prigodom noćenja.

RAB

Pension Batistić (M. Kastelić), na obali. Parobrod pristaje pred kućom. Za planinare snižena pensija na 55 Din.

SAMOBOR

Hotel i restauracija »Lavica«, Ljadićeva ulica 5, kraj Glavnog trga.

SPLIT

Hotel »Slavija«. Planinari na sobama 10%, kod jela 15% popusta. U turističkoj sobi 6 postelja; zajedno sa obskrbom 75 D po osobi. Za uporabu te sobe potrebna prijava 8 dana unaprijed.

Na Novoj Obali. Kavana i restauracija (Ivo Pejković). Na pristaništu svih parobroda. Vlastita garderoba. — Planinari 10% popusta na hrani. U grupama preko 15 lica, 20% popusta.

„Hotel Salonae“. Planinarski ležaji za članove HPD Din 15.—.

STARIGRAD (kod Senja)

Gostiona Vinko Babić kbr. 78. Od parobrodarske stanice 20 koraka. Planinari na svemu popust.

SUŠAK

Park Hotel Pećine, tik uz more. Od kolodvora 10 minuta. Planinari 10% popusta kod noćenja, na jelu i pilu.

ZAGREB

Svratište „Imperial“ (Kaufman) Fran-kopanska ulica 8. Za članove našeg društva 10% popusta.

Naznačeni popusti samo uz predočenje društvene iskaznice!